

Мізері
Стівен Кінг

У житті успішного письменника Пола Шелдона була лише одна жінка, яку він щиро ненавидів, – героїня його мелодраматично-пригодницьких романів Мізері Честейн. «Убивши» нарешті Мізері й добряче відсвяткувавши початок нового етапу творчості, письменник на глухій дорозі потрапляє в автокатастрофу. Опритомнівши в будинку колишньої медсестри Енні Вілкс, своєї «найпалкішої шанувальниці», схиленої маніячки-вбивці, Пол Шелдон зрозуміє, що таке справжня ненависть, біль і жах і яку ціну має сплатити автор за своє творіння.

Стівен Кінг

Мізері

© Stephen King, Tabitha King, and Arthur B. Greene, Trustee, 1987

© Hemiro Ltd, видання українською мовою, 2016

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад та художнє оформлення, 2016

Обережно! Ненормативна лексика!

Присвячується Стефані та Джимові Леонардам.

Вони знають чому.

Знають краще за всіх.

богиня

Африка

Я хочу висловити щиру подяку трьом медикам, які допомогли мені розібратися з фактичним матеріалом для цієї книги. Їх звати:

Расс Дорр, фельдшер

Флоренс Дорр, дипломована медсестра

Джанет Ордвей, лікар, доктор психіатрії

Певна річ, у романі вам не трапиться помилок, які вони встигли виправити. Якщо ви знайдете кричущу суперечність, знайте – то моя провина.

Звісно ж, наркотику під назвою новріл не існує, хоча в аптеках можна знайти кілька подібних препаратів на основі кодеїну. На жаль, інколи фармацевти та працівники пунктів роздавання безкоштовних ліків недбало ставляться до інвентаризації чи забувають тримати аптечний сейф під замком.

Місця та персонажі, описані в цій книжці, є вигадкою автора.

С. К.

Мізері

Енні

Коли ти дивишся в безодню, безодня дивиться в тебе.

Фрідріх Ніцше

1

айпалкіііішах

вооошш айпалкіііішах

шнувооол

Ці звуки долинали навіть крізь туман.

2

Але звуки, як і біль, інколи вщухали, і залишався самий туман. Він пам'ятав темряву, непроглядну темряву, що передувала туманові. Може, він починав одужувати? Хай станеться світло – дарма що таке тьмяне! Може, світло було добрим, і так далі, і тому подібне? Чи існували ті звуки в темряві? Він не знав відповідей на ці запитання. Чи був узагалі сенс їх ставити? На це запитання також не було відповіді.

Біль був десь під звуками. Біль пролягав на схід від сонця та на південь від його вух. Ось і все, що він знав напевне.

Ті звуки були єдиною ознакою зовнішнього світу протягом довгого часу, який здався довгим чи дійсно був таким, оскільки у свідомості існували лише біль і бурхливий туман. Він не пам'ятав свого імені й не розумів, де перебуває, хоча мало цим переймався. Він хотів померти, але не усвідомлював свого бажання через просякнутий болем туман, що заповнив його розум, наче дощова літня хмара.

А час минав, і невдовзі він навчився розпізнавати перерви без болю, а також періодичність, із якою вони приходили. І вперше відтоді, як він поринув із безмежної темряви в туман, у голові постала думка, яка геть не була пов'язана з поточною ситуацією. Йому згадалася стара паля, що випиналася з піску на пляжі Ревер[1 - Revere Beach – перший громадський пляж у США, відкритий у місті Ревер штату Массачусетс 1895 року. (Тут і надалі прим. пер.)]. Коли він був маленьким хлопчиком, то часто їздив туди з

батьками й завжди наполягав, аби вони стелили ковдру навпроти палі. Вона стирчала з-під землі, наче одиноке ікло підземного чудовиська. Він любив сидіти й спостерігати, як океан поглинав кілок. Години спливали, і вершечок палі знову виринав поміж хвиль – щойно закінчувалися сандвічі та картопляний салат, а з великого татового термоса виливались останні краплі «Кул-Ейду»[2 - «Kool-Aid» – марка порошкових соків американської компанії «Kraft Foods», випускається з 1927 року.]. Мама починала збиратися додому. Коли вони складали сміття до великої бочки (на якій був вишкрябаний надпис: «ПІЛЬНУЙТЕ ЧИСТОТУ НА ПЛЯЖІ»), Полі збирав свої іграшки,

(«он мене як звати Полі я Полі сьогодні матуся намастить мої обпечені плечі олією „Джонсонз Бейбі“»[3 - «Johnson's Baby» – марка косметичних товарів для догляду за дитиною, випускається американською компанією «Johnson & Johnson» з 1893 року.]), – подумав він, несучись крізь гуркітливу хуртовину, що стала йому домівкою)

а мама складала ковдру, і тоді паля майже повністю проглядалася серед прибою, і шумливі хмарки морської піни збиралися навколо її почорнілих гладеньких боків. Батько намагався пояснити, що справа у припливах і відпливах, але для Полі на першому місці завжди стояла паля. Океан набігав і відступав, а паля залишалася. Просто інколи вона зникала з очей. Без палі не було би припливів і відпливів.

Ці спогади кружляли й увивалися, наче ліниві набридливі мухи. Він хапався за найменшу можливість розгадати послання, але протягом довгого часу йому заважали звуки.

шнувооол

вссоооо читуууло

айпалкіііішах

Інколи звуки замовкали. Інколи замовкав він.

Він уперше усвідомив своє існування, існування поза грозовою хмарою, коли відбулася зупинка. Раптом він відчув, що не має сил робити наступний подих і що це нормально, це добре та навіть, м'яко кажучи, потрясно. Можна було й надалі терпіти біль, але всьому є межа, і він радів, що вибував із гри.

Потім йому в рота вчепилися чиїсь губи – безсумнівно, жіночі, хоча грубі й сухі. Подих цієї жінки залетів йому до рота, подався вниз по горлу, роздув легені, а коли губи віддалилися, він уперше почув запах своєї наглядочки, вихопив його у хвилі повітря, яке вона загнала йому всередину, як чоловік уганяє свій орган у неохочу жінку. То була жахлива, смердюча суміш ванільного печива, шоколадного морозива, курячої підливи та фаджу[4 - Фадж – різновид кондитерських виробів (на кшталт молочних цукерок-ірисок), популярний в англомовних країнах.] з арахісовим маслом.

Він почув крик:

– Дихай, чорт забирай! Дихай, Поле!

Губи знову затулили йому рота. Подих знову проштовхнувся йому в горло. Залетів, наче порив вологого вітру, що здіймається за швидкісними поїздами в метро й тягне за собою старі газети й обгортки від цукерок. Губи віддалилися, і він подумав: «Заради Бога, тільки не видихай через ніс». Але не зміг зарадити смороду... сморід, цей довбаний СМОРІД!

– Дихай, чорт тебе забирай! – вискнув невидимий голос.

Він подумав: «Гаразд, усе, що схочеш, тільки не роби так більше, будь ласка, не інфікуй мене». Він хотів спробувати вдихнути, але навіть не встиг розпочати, коли губи знову вчепилися йому в рота, сухі та мертві губи, наче пасма соленої шкіри. Жінка знову згвалтувала його подихом.

Коли вона вдруге відійняла губи, він не випустив повітря, а виштовхнув його, а потім самостійно зробив велетенський свистячий вдих. Штурхнув повітря назовні. Почекав, поки його невидимі груди почнуть здійматися та западати, як вони робили все життя без жодної допомоги з його боку. Та груди не рухалися, тож він іще раз зі свистом ковтнув повітря, а потім задихав сам по собі. Він дихав якомога швидше, аби очистити себе від запаху та смаку, що лишилися після жінки.

Звичайне повітря здавалося солодким, як ніколи.

Він знову став поринати в туман. Але перш ніж світ зникнув у темряві, йому почулося, як голос пробурмотів:

– Ух! Замалим лиха не сталося!

«Не так сталося, як гадалося», – подумав він і заснув.

Йому снилася паля. Сон був напрочуд реальним, і йому здавалося, що варто простягнути руку, і його долоня торкнеться чорно-зеленого потрісканого силуету.

Згодом, повернувшись до колишнього напівсвідомого стану, він зумів встановити зв'язок між палею та ситуацією, в якій опинився. Розгадка сама припливла йому до рук. Біль не приходив із припливами та відпливами – такий урок він зробив зі сну, який насправді виявився спогадом. Йому лише здавалося, що біль приходив і відступав. Біль був схожий на палю: інколи прихований, інколи на видноті, але біль тривав постійно. Він почувався вдячним, коли біль не ганяв його по сутінкових глибинах сірої хмари, але більше не міг себе дурити – біль був поруч, завжди наготові. І паля була не одна, а дві. Біль жив у

палях, і десь усередині, ще задовго до того, як це усвідомив мозок, він зрозумів, що дві потрощені палі були його власними зламаними ногами.

Спливло ще багато часу, поки він розірвав засохлу кірку зі слини, що склеїла йому губи, і спробував прохрипіти:

– Де я?

Біля ліжка сиділа жінка та тримала в руках книгу. Автором книги виявився Пол Шелдон. Він упізнав власне ім'я й зовсім не здивувався.

– У Сайдвіндері[5 - Sidewinder – вигадане Стівеном Кінгом містечко, також згадується в романі «Сяйво» як населений пункт, найближчий до славнозвісного готелю «Оверлук».] штат Колорадо, – відповіла вона, коли він нарешті спромігся зв'язно поставити запитання. – Мене звати Енні Вілкс, і я...

– Знаю, – мовив він. – Моя найпалкіша шанувальниця.

– Так, – сказала вона і всміхнулася, – саме так.

3

Темрява. Біль і туман. А потім усвідомлення, що невгамовний біль інколи ховався за непевним компромісом під назвою «полегшення». Перший справжній спогад: зупинка та насильницьке повернення до життя смердючим жіночим подихом.

Наступний справжній спогад: через рівномірні проміжки часу її пальці проштовхували щось йому до рота, щось схоже на пігулки контакт[6 - «Contac» – ліки проти застуди та грипу у формі желатинових капсул.]. Оскільки води не було, вони довго лежали в роті, а коли починали танути, з'являвся неймовірно гіркий присмак, що злегка нагадував аспірин. Було би добре виплюнути ті гіркі пігулки, але він розумів, що не варто. Бо саме ця гіркота накривала палю припливом,

(«ПАЛІ це ПАЛІ їх ДВІ гаразд їх дві нічого тепер просто заспокойся розумієш просто заспокойся ш-ш-ш»)

і на деякий час вона зникала.

Усі ці епізоди відбувалися через регулярні інтервали, але згодом сам біль почав... не те щоби відступати, а вимиватися. Він подумав, що, мабуть, так руйнувалася паля на пляжі Ревер, бо немає нічого вічного у світі (хоча, якби йому таке сказали в далекому дитинстві, він би просто поглузував із цієї ересі). У поле зору все частіше втручалися зовнішні речі,

поки цілком не відновився реальний світ, із усім його вантажем пам'яті, досвіду й упередженості. Його звали Полом Шелдоном, і він був письменником, який створював два види книжок – хороші та бестселери. Він був двічі одружений та розлучений. Він надміру курив (або колись курив, до цього всього, чим би «це все» не було). З ним трапилося щось дуже погане, проте він вижив. Темно-сіра хмара розвіювалася дедалі швидше. Ще промайне багато часу, поки його найпалкіша шанувальниця принесе стару деренькучу машинку «Роял»[7 - «Royal» – американська компанія з виробництва друкарських машинок, касових апаратів тощо, заснована 1904 року.] із роззявленою посмішкою та голосом Дакі Даддлза[8 - Ducky Daddles – каченя, персонаж старої казки «Henny Penny» про полохливе курчатко та кінець світу.]. Але ще задовго до цих подій Пол устигне зрозуміти, що вскочив у пекельну халепу.

4

Частина свідомості, наділена даром передбачення, змалювала Полу подобу жінки ще до того, як він розплющив очі, та усвідомила її до того, як він почав усвідомлювати сам, – інакше чому з нею були пов'язані такі похмурі, зловісні образи? Кожного разу, як вона заходила до кімнати, він думав про вирізьблених ідолів, яким поклонялися забобонні африканські племена в романах Генрі Райдера Гаггарда[9 - H. Rider Haggard (1856–1925) – англійський класик пригодницької літератури, один із засновників жанрів фентезі та «загублені світи». Дія романів в основному відбувається в Африці.], думав про каміння та приреченість.

Образ Енні Вілкс у подібні африканського ідола з романів «Вона» чи «Копальні царя Соломона»[10 - «She» (1886), «King Solomon's Mines» (1885) – ранні та найбільш популярні романи Г. Райдера Гаггарда.] був безглуздом, проте на диво вдалим. Вона була кремезною жінкою, і здавалося, що, окрім непривітного вигину живота під незмінними сірими кардиганами, у неї геть відсутні жіночі лінії фігури – не було визначеної округлості стегон, чи сідниць, чи навіть литок, що ховалися під нескінченною вервечкою вовняних домашніх спідниць (перед тим як поратися по господарству, вона йшла у свою невидиму спальню й перевдягалася в джинси). Її тіло було велике, проте недобре. Коли він дивився на неї, то думав скоріше про забиті стоки та дорожні затори, ніж про затишні упадини чи пласкі відкриті місцини.

Частіше за все вона викликала в нього тривожне відчуття суцільності, ніби в неї зовсім не було кровоносних судин чи навіть внутрішніх органів, ніби вона була суцільною, щільною Енні Вілкс, із ніг до голови та справа наліво. Складалося враження, що її очі були не справжніми, а намальованими, а через те оберталися не більше, ніж очі на портретах, які стежать за вами, коли ви ходите по кімнаті. Йому здавалося, що як він складе вказівний і середній пальці правої руки в літеру «V» та штрикне їй у ніздрі, то рука пройде не більше восьмої дюйма, а потім натрапить на суцільну (хоч трохи піддатливу) перешкоду. Навіть сірий кардиган, старомодні домашні спідниці та вицвілі робочі джинси були частиною цього

суцільного волокнистого безхребетного тіла. Тож зовсім не дивно, що він сприймав її як ідола з пригодницького роману. Як усі ідоли, вона приносила лише одне: відчуття неспокою, яке поступово перетворювалося на жах. Як усі ідоли, усе інше вона забирала.

Ні, чекайте, це не зовсім чесно. Вона приносила ще дещо. Вона приносила пігулки, які заливали палі припливом.

Пігулки були припливом, а Енні Вілкс була місяцем, який заганяв їх до рота, наче кинутий за борт вантаж, принесений до берега на хвилі. Вона видавала по дві пігулки кожні шість годин, і спочатку її присутність виявлялася лише двома пальцями, що лізли йому до рота (і скоро він навчився жадібно облизувати ці нахабні пальці попри їхній гіркий смак), а потім з'явилися сірий плетений кардиган і одна з півдюжини спідниць, а з-під пахви виглядав один із його романів у м'якій обкладинці. Уночі вона приходила в пухнастому рожевому халаті. Її обличчя блищало від якогось крему (і він міг легко назвати головний інгредієнт, навіть не глянувши на флакон: сморід ланоліну[11 - Ланолін – очищений тваринний віск, побічний продукт переробки вовни.] був надто різким і важким). Вона витрушувала його з душного поверхневого сну пігулками, що прилаштувалися в її долоні, та щербатим місяцем, що прилаштувався у вікні якраз над її широким плечем.

За деякий час (коли тривога стала достатньо виразною, аби Пол звернув на неї увагу) він зміг дізнатися, що йому згодувала Енні. Це був знеболювальний препарат під назвою новріл на основі кодеїну. Причина, з якої вона так рідко міняла йому судно, полягала не тільки в тому, що він харчувався виключно рідкою чи желеподібною їжею (коли він жив у хмарі, вона годувала його парентерально), а й у тому, що новріл спричиняв у надміру чутливих пацієнтів запор. Іще одним побічним ефектом у надміру чутливих пацієнтів, більш серйозним, була зупинка дихання. Пол ніколи не скаржився на надмірну чутливість, тим не менш його дихання зупинилося принаймні одного разу (могли бути й інші зупинки, яких він не розгледів крізь туман). Той випадок, коли вона зробила йому рот у рот. Можливо, то була буденна річ, але пізніше він став підозрювати, що вона мало не вбила його випадковим перевищенням дози. Вона знала про свою справу не так багато, як вважала. І це була лише одна з багатьох лячних рис Енні Вілкс.

Приблизно за десять днів після того, як Пол виринув із темної хмари, він одночасно збагнув три речі. Перша: в Енні Вілкс були величезні запаси новрілу (у неї, власне, були величезні запаси всіляких наркотиків). Друга: він підсів на новріл. Третя: Енні Вілкс була божевільна та небезпечна.

Темрява передувала болю та грозівій хмарі, а після того, як Енні розповіла, що з ним трапилося, Пол почав згадувати, що передувало темряві. Розмова сталася невдовзі після того, як він поставив традиційне запитання «людини, яка виринає зі сну». Енні повідала,

що наразі він перебував у маленькому містечку Сайдвіндер у штаті Колорадо. Окрім того, вона повідомила, що принаймні двічі прочитала кожен із його восьми романів, а улюблені книги з серії «Мізері» – по чотири, п'ять, а то й шість разів. Їй би лише хотілося, щоби він швидше писав. Вона ніяк не могла повірити, що її пацієнт виявився тим самим Полом Шелдоном, навіть коли перевірила посвідчення особи в гаманці.

– А де, до речі, мій гаманець? – поцікавився Пол.

– Він цілий та неушкоджений, – відповіла Енні, і раптом її усмішка стиснулася у вузьку підозріливу розколину, і Полові це не дуже сподобалося. Він ніби натрапив на глибоке провалля, що ховалося поміж квітів на веселій життєрадісній галявині.

– Ви гадаєте, я змогла би щось у вас украсти?

– Та ні, звісно ні. Просто...

«Просто в цьому гаманці – усе мое життя, – подумав він. – Життя поза межами цієї кімнати. Поза межами болю. Поза межами простору, де час тягнеться, наче пасма жувальної гумки, яку знуджена дитина напинає між зубів. Бо саме так стоїть справа, коли до прийому пігулок лишається близько години».

– Просто що, пане-господарю? – затялася вона, і Пол з тривогою помітив, що вузька щілина стає все чорнішою і чорнішою. Провалля розросталося, ніби під чолом Енні відбувався землетрус. Пол слухав, як надворі пронизливо та безупинно завиває вітер, і раптом перед його очима постала картина: вона піднімає його та перекидає через міцне плече, а він висить на ньому, наче лантух на кам'яній стіні, і вона виносить його надвір, і кидає в кучугуру. Він замерзне до смерті, але перед цим його ноги кричатимуть і битимуться в останніх конвульсіях.

– Просто мій батько завжди казав наглядати за гаманцем, – відповів Пол і здивувався, як легко ця брехня зірвалася з вуст. Його батько був професіоналом, коли йшлося про те, щоби не помічати свого сина без великої потреби, і, наскільки пригадував Пол, за все своє життя тато дав йому лиш одну пораду. Коли Полові виповнилося чотирнадцять, батько подарував йому загорнутий у фольгу презерватив «Червоний диявол». «Поклади собі в гаманець, – сказав тоді Роджер Шелдон, – і як заведешся під час поцілунків на автостоянці, то зроби паузу між „дуже хочеться“ і „хочеться так, що байдуже“ та вдягни оце. На світі вже й так забагато байстрюків, і мені би не хотілося, щоби ти потрапив до армії в шістнадцять років».

І Пол повів далі:

– Гадаю, він стільки разів наказував мені наглядати за гаманцем, що це намертво засіло в моїй голові. Якщо я вас образив, то щиро перепошую.

Вона розслабилася. Усміхнулася. Провалля зникло. Літні квіти знову радісно захитали голівками. Він подумав, що якби просунув крізь ту усмішку руки, то не намацав би нічого, окрім гнучкої темряви.

– Та я й не ображаюся. Гаманець у надійному місці. Стривайте, я дещо для вас маю.

Вона вийшла та повернулася з тарілкою гарячого овочевого супу. Він з'їв небагато, хоча більше, ніж сподівався. Енні здавалася задоволеною. Поки Пол їв суп, вона розповіла йому про аварію, і під час цієї розмови він усе згадав та подумав, що ніколи не завадить знати, як ти переламав собі ноги. Але його стривожив спосіб, у який це знання приходило: він наче став персонажем роману чи п'єси і його історію переповідали не як факти з реального життя, а як плин вигаданого сюжету.

Вона поїхала до Сайдвіндера на машині з приводом на чотири колеса, щоби купити корму для худоби та дещо з бакалії... а також подивитися книжки в м'яких обкладинках у «Вілсон Драг Сентер». То було в середу, майже два тижні тому, а нові книжки завжди завозили по вівторках.

– Я саме думала про вас, – сказала вона, годуючи Пола супом із ложки та професійно витираючи серветкою краплі, що стікали з кутиків рота. – Неймовірний збіг обставин, чи не так? Я сподівалася, що прийде «Дитина Мізері» у м'якій обкладинці, та не пощастило.

Вона сказала, що насувалася гроза, хоча всі вранішні прогнози беззаперечно стверджували, що негода поверне на південь, до Нью-Мексико[12 - New Mexico – один із гірських штатів на південному заході США.] та Сангре-де-Крісто[13 - Sangre de Cristo – гірський хребет у південній частині Скелястих гір.].

– Так, – пригадав він, – обіцяли, що поверне. Саме тому я поїхав машиною через гори.

Він спробував поворушити ногами, за що отримав спалах нестерпного болю, та застогнав.

– Не робіть цього, – порадила вона. – Якщо розбурхаєте оті ноги, Поле, вони не заспокояться... а я ще години дві не можу давати вам пігулок. Ви вже й так забагато приймаєте.

Чому я не в лікарні? Йому дуже хотілося поставити це запитання, але він був не певен, чи хоче почути відповідь. Принаймні, поки що.

– Коли я зайшла по корм до крамниці, Тоні Робертс сказав, що мені варто поспішити, якщо я хочу дістатися додому за гарної погоди, а я відповіла...

– А чи далеко ми від цього містечка?

– Неблизько, – невизначено відповіла вона, позираючи у вікно. Запала незручна тиша, і Пол злякався того, що побачив на її обличчі, – а він не побачив нічого. Чорне ніщо в проваллі, що ховалося в альпійській галявині, бездонна чорнота, де не росло жодної квітки. То було обличчя жінки, яка раптово втратила зв'язок із усіма важливими подіями та віхами свого життя, жінки, яка забула не просто спогад, а саму пам'ять. Колись йому трапилась нагода відвідати божевільню (то було давно, ще коли він збирав матеріал для першої з чотирьох книжок «Мізері», які стали для нього основним джерелом прибутку протягом останніх восьми років), і він бачив цей вираз на обличчях пацієнтів... чи то пак «не-вираз». Цей стан називався кататонією, проте зараз Пола не задовольнило таке визначення. Він ніяк не міг дібрати влучного слова, аби описати те, що так його налякало. У той момент він уявив, що думки Енні уподібнилися її матеріальному тілу – стали суцільними, волокнистими, безхребетними, без жодних порожнин і западин.

Потроху її обличчя прояснилося, ніби знов наводнилося думками. Згодом Пол з'ясував, що слово «наводнитися» не зовсім підходить. Енні не наповнювалася, як ставок чи запруда від припливу, а відтавала та нагрівалася. Так... вона нагрівалася, наче маленький електричний прилад. Тостер, а може, електрогрілка.

– То я кажу Тоні: «Гроза йде на південь».

Спочатку вона говорила повільно, добирала слова, наче п'яна, але потім її розмова почала набирати темпу й сповнилася жвавості, як у нормальних людей. Але тепер Пол занепокоївся. Усе, що вона казала, звучало трохи дивно, трохи не до ладу. Слухати Енні було все одно, що слухати пісню, яку грали в неправильній тональності.

– А він каже: «А тепер передумала». А я кажу: «От халепа! Час сідлати коня та рушати додому». А він каже: «Я би краще переcheкав неgodу в містечку, міс Вілкс. По радіо сказали, що насувається справжній буран, а до цього ніхто не готовий». Але, звісно ж, я мусила вертатися, бо хто ж годуватиме мою худобу? Найближчі сусіди, Ройдмани, живуть за багато миль звідси. Тим паче що Ройдмани мене не люблять.

На останній фразі вона кинула на Пола пронизливий погляд, а коли він нічого не відказав, почала нетерпляче постукувати ложкою по краю тарілки.

– Усе?

– Так, дякую, я наївся. Дуже смачно. А багато у вас худоби?

Тому що, думав він, якщо багато, тобі потрібна допомога. Хоча би найманий робітник. «Допомога» стала ключовим словом. А висновок напрошувався сам собою, оскільки Пол не помітив на її пальці обручки.

– Небагато, – відповіла вона. – Півдюжини несучок, дві корови та Мізері.

Пол кліпнув очима.

Вона засміялася:

– Ви, певне, вважаєте, що з мого боку не дуже гарно називати свиноматку на честь сміливої та прекрасної жінки, яку ви вигадали. Але таке вже в неї ім'я, і я не хотіла нікого образити, – сказала Енні. Потім хвилюк подумала та додала: – Вона дуже мила.

Жінка зморщила носа й на якусь мить перетворилася на свиню. Образ доповнювали рідкі жорсткі волосини на її підборідді. Вона зарохкала:

– Хрю-хрю! Рох-рох! ХРЮ!

Пол вирячився на неї, але Енні нічого не помічала. Вона знову поринула в думки, і її погляд згас. Очі спорожніли, і лише світло лампи на нічному столику відбивалося в них двома тьмяними вогниками.

Урешті-решт вона здригнулася, опритомніла й вимовила:

– Я проїхала миль зо п'ять, а потім пішов сніг. Стіною повалив – тут завжди так, як замете, то замете. Я ввімкнула фари та їхала потихеньку, аж раптом побачила на узбіччі вашу перекинута машину. – Вона кинула на нього несхвальний погляд. – А ви фари не ввімкнули.

– Усе сталося зненацька, – відповів він і тільки тепер почав пригадувати, як усе сталося. Він іще не згадав, що був добряче п'яним.

– Я зупинилася, – вела далі Енні. – А якби ваша машина застрягла на підйомі, то, може, поїхала би собі далі. Я розумію, це не зовсім по-християнськи, але на дорозі вже намело дюйми зо три снігу, тож навіть із приводом на чотири колеса немає гарантії, що ти зможеш зрушити з місця, якщо десь припаркуєшся. Простіше сказати собі: «Ой, та вони, напевне, вибралися й зловили попутку», і так далі, і тому подібне. Але машина розбилася на третьому пагорбі від оселі Ройдманів, а там є невелика рівнина. Тому я пригальмувала і, щойно вийшла з машини, почула стогін. Це були ви, Поле.

Вона дивно, по-материнськи всміхнулася до нього.

І вперше у свідомості Пола Шелдона виникла ясна думка: «Я вскочив у халепу. Ця жінка ненормальна».

Наступні двадцять хвилин Енні сиділа біля Пола в кімнаті, яка, скоріш за все, була спальнею для гостей, і говорила. Поки його тіло перетравлювало суп, біль у ногах знову прокинувся. Пол намагався зосередитись на тому, що говорила жінка, але виходило погано. Його свідомість роздвоїлася. Одна половина слухала, як Енні витягала його з уламків «Камаро 74»[14 - Camaro '74 – автомобіль другого покоління виробництва американської компанії «Chevrolet»], і ця половина здригалася та боліла, як пара старих розколотих паль, що починали виринати між хвилями відпливу. А з іншого боку він бачив себе в готелі «Боулдерадо», де закінчував новий роман, у якому (хвала Господу за його ласку) не йшлося про Мізері Честейн.

У нього була купа причин не писати про Мізері, але одна залізно та непохитно височіла над іншими. Мізері (хвала Господу за велику ласку) нарешті померла. Вона випустила дух за п'ять сторінок до кінця роману «Дитина Мізері». «Тож Єн і Джеффри обійнялися та разом пішли з кладовища Малого Данторпа, втішаючи одне одного та сподіваючись розпочати нове життя». Пишучи цей рядок, він гиготів як навіжений, аж по клавішах не влучав, і доводилося кілька разів переправляти. Хвала Господу за стару добру коректорську стрічку «Ай-Бі-Ем»[15 - International Business Machines Corporation (IBM) – американська корпорація, світовий виробник апаратного та програмного забезпечення.]. Унизу він приписав «КІНЕЦЬ», а потім кинувся стрибати (по тому самому номеру в готелі «Боулдерадо») і кричати:

– Вільний! Нарешті вільний! Великий Боже Всемогутній, нарешті я вільний! Нарешті ця тупа сука придбала собі клаптик землі за цвинтарною огорожею!

Новий роман називався «Швидкі автівки», і, коли Пол закінчив цю книгу, йому було зовсім не до сміху. Він просто сидів перед друкарською машинкою і думав: «Друже мій, наступного року ти можеш отримати премію „Американської Книги“»[16 - American Book Award – літературна нагорода США, яка видається з 1978 р. Щороку необмежена кількість письменників отримують премії, призначені такими самими письменниками, за окремі книги чи загальний творчий внесок.]. А потім він поставив...

«...невеличкий синець на правій скроні, нічого страшного. А от ноги... Навіть при тьмяному світлі я одразу побачила, що з ногами у вас...»

...крапку, зняв слухавку та замовив у номер пляшку «Дом Периньон»[17 - «Dom Perignon» – марка шампанського найвищого класу від французького виробника «Moët & Chandon»]. Він пригадав, як чекав, поки її принесуть, ходив туди-сюди по кімнаті, в якій з 1974 року писав усі свої книги. Він пригадав, як дав офіціанту п'ятдесят доларів на чай і спитав, чи той знає прогноз погоди. Він згадав, як задоволений офіціант посміхнувся та схвильовано відповів, що очікувана гроза має звернути на південь, до Нью-Мексико. Він пригадав холодну на дотик пляшку, глухий звук, із яким піддався корок, і сухий, ідко-терпкий смак

першого келиха. Він пригадав, як відкрив свою дорожню сумку та поглянув на авіаквиток до Нью-Йорка, а потім раптово, без зайвих роздумів вирішив...

«...що вас нехайно треба доправити додому! Довелося трохи повозитися, поки я затигла вас у джип. Але я міцна жінка (як ви, мабуть, помітили), а в багажнику мала кілька ковдр. Тож я вас затигнула, загорнула і вже тоді, у сутінках, подумала, що ви мені знайомі! Я подумала, може...»

...вивести стару «камаро» зі свого гаража та просто поїхати на захід замість того, щоб сідати на літак. І, врешті-решт, що його чекає в тому Нью-Йорку? Міський будинок, порожній, нецікавий, непривітний, а можливо, ще й пограбований. «Та пішло воно під три чорти! – подумав він і відпив іще шампанського. – На захід, парубче, на захід!» Ідея здавалася достатньо божевільною, щоб мати певний сенс. Не брати нічого, тільки зміну одягу та...

«...сумку, яку я знайшла. Тож я прихопила її з собою, але більше нічого не побачила, і взагалі, я боялася, що ви, бува, помрете у мене на руках чи що, тож я завела Стару Бессі[18 - Bessie, Bossie – загальна назва для корів та коней в англійських країнах; тут: Стара Бессі – назва автової.], взяла ваш...»

...рукопис «Швидких автової», а далі – у Вегас чи Рено[19 - Las Vegas, Reno – найбільші міста штату Невада, відомі своїми казино.], або навіть у Місто Янголів[20 - City of Angels – інша назва міста Лос-Анджелес (буквальний переклад назви з іспанської: «los Angeles» – янголи).]. Він згадав, що спочатку ідея здавалася трохи безглуздою, бо на таку поїздку міг зважитися хіба що двадцятичотирирічний юнак (яким він був, коли продав свій перший роман) і аж ніяк не чоловік, що прожив уже два роки після свого сорокаріччя. Ще пара келихів шампанського, й ідея вже не здавалася такою безглуздою. Навпаки, вона стала замалим не благородною. На кшталт Великої Одиссеї в далекі краї, щоби наново віднайти реальний світ після уявних краєвидів свого роману. Тож він опинився...

«...на межі життя та смерті! Я була певна, що ви помрете... Розумієте, певна! Тому я витягла у вас із кишені гаманець, щоби поглянути на водійські права, а потім побачила ім'я: „Пол Шелдон“ і подумала: „Ой, це просто збіг обставин“. Але й у правах на фотографії були нібито ви, і я так злякалася, що аж присіла за кухонний стіл. Я спочатку подумала, що зомлію. Згодом я вирішила, що й фотографія, мабуть, теж „збіг обставин“ (у тих водійських правах ніхто на себе не схожий), але потім я знайшла посвідчення Гільдії письменників і ще одне, з „Пі І Ен“[21 - PEN International – британська організація, яка опікується літературною творчістю та свободою слова. Назву становить акронім «PEN» – Poets, Essayists, Novelists (поети, есеїсти, романісти).], і остаточно переконала, що ви...»

...вскочив у халепу, коли пішов сніг. Але задовго до того він устиг зайти до бару «Боулдерадо» й дати Джорджеві ще двадцять баксів, аби той роздобув другу пляшку «Дома», яку Пол випив, прямуючи до Скелястих гір по шосе I-70. Коли він оминув заставу

десь на схід від Тунелю Ейзенгавера[22 - Eisenhower Tunnel – транспортний тунель на чотири смуги, що пролягає під Континентальним американським вододілом за 80 км від Денвера, штат Колорадо, побудований у 1973 р. та названий на честь 34-го президента США.], небо набуло свинцевого кольору. Дорога була порожньою та сухою, гроза завертала на південь... тож якого біса, ще й рознервувався від того клятого тунелю! У програвачі під панеллю приладів крутилися старі записи Бо Дідлі[23 - Bo Diddley – сценічне ім'я Елласа Ота Гейтса, американського блюзового співака та гітариста.], і Пол не вмикав радіо, аж поки «камаро» не почала небезпечно вихляти з боку в бік. Він зрозумів, що справи серйозні – то був не просто легенький вітерець зі снігом, а справжня заметіль. Може, циклон зовсім не збирався йти на південь, може, циклон рушив прямо на нього, і він потрапить у біду...

(ти й зараз у біді)

...але він був достатньо п'яний, аби вирішити, що зможе втекти від хуртовини на машині. Тож замість того, аби зупинитися в місцевій Кані[24 - Кана – біблійне місто, в якому Христос зробив своє перше чудо, перетворивши воду на вино.] та попроситися перечекати негоду, він поїхав далі. Він згадав, як вечірне небо потемніло, наче він дивився на нього крізь сірий хромований окуляр. Пол пригадав, як хміль почав вивітрюватися з голови, як він нахилився вперед, щоб узяти з панелі пачку сигарет, аж саме тоді колеса забуксували. Він викручував кермо, але нічого не виходило. Він згадав важкий глухий удар, а потім світ перекинувся догори дригом. Він закричав!..

– ...І коли я почула ваш крик, то зрозуміла, що ви виживете. Помираючі люди рідко кричать, у них немає сил. Кому знати, як не мені. Я вирішила, що змушу вас жити. Тож я зазирнула у свій запас знеболювальних і дала вам пару таблеток. Ви заснули. А потім прокинулися та почали знову кричати, тож я дала вам іще. Деякий час у вас трималася висока температура, але я також її збила. Кефлексом[25 - Keflex – протимікробний засіб, застосовується при інфекціях і запаленнях.]. Кілька разів мені здавалося, що ви не виживете, але вже усе позаду. Обіцяю. А тепер, Поле, вам треба відпочивати. Треба набиратися сил.

Енні підвелася.

– У мене ноги болять.

– Атож, болять. Я зможу дати вам ліки лише за годину.

– Будь ласка, дайте зараз.

Благати було соромно, але він нічого не міг удіяти. Почався відплив, і потрошені, до болю реальні, оголені палі стирчали з піску, і від цієї правди неможливо було сховатися чи уникнути її.

– За годину, – твердо відповіла Енні та попрямувала до дверей, тримаючи в одній руці ложку й тарілку.

– Заждіть!

Вона озирнулася й окинула його суворим, проте люблячим поглядом. Полу не сподобався цей вираз. Зовсім не сподобався.

– Ви витягли мене два тижні тому?

Вона знову трохи розгубилася, до того ж починала злитися. Згодом він дізнався, що Енні погано орієнтувалася в часі.

– Схоже на те.

– І я був у відключці?

– Майже весь час.

– А як я харчувався?

Вона уважно поглянула на нього та відповіла:

– Парентерально.

– Парентерально? – перепитав він, і вона прийняла його щирий подив за невігластво.

– Через голку. Я годувала вас парентерально, – пояснила вона, – по трубках. У вас на руці лишилися відмітини.

Раптом її очі звузилися і стали підозріло вивчати його.

– Ви завдячуєте мені своїм життям, Поле. Сподіваюся, ви пам'ятатимете про це. Сподіваюся, ви цього не забудете.

І вона пішла.

7

Минула година. Нарешті, якимось чином, ця година минула.

Він лежав у ліжку, стівав потом та заходився дрижаками. Спочатку з іншої кімнати долинали голоси Соколиного Ока та Солоденьких Губ, а потім загомоніли ді-джеї з «Дабл'ю-кей-ар-пі», тієї навіженої радіостанції в Цинциннаті[26 - Hawkeye, Hot Lips – герої американського комедійного серіалу «М*А*S*Н» («Польовий шпиталь», 1972–1983); «WKRP in Cincinnati» (1978–1982) – американський комедійний серіал про працівників вигаданої радіостанції.]. Їх змінив диктор, який узявся вихваляти ножі «Гінзу»[27 - Ginzu – марка американських ножів, які активно рекламувалися через телемагазини (у результаті було продано близько трьох мільйонів ножів із 1978 до 1984 року).], назвав цифру «вісімсот» та повідомив слухачів із Колорадо, які наразі заходилися слиною від чудового набору ножів «Гінзу», що оператори перебувають у режимі очікування.

Пол Шелдон також перебував у режимі очікування.

Енні прийшла одразу, як в іншій кімнаті годинник пробив восьму, – з двома пігулками та склянкою води.

Він радо підвівся на ліктях, намагаючись сісти на ліжку.

– Нарешті, два дні тому, я купила вашу нову книжку, – розповіла вона. У склянці дзенькнув лід, і цей звук мало не звів Пола з розуму. – «Дитина Мізері», вона чудова... як і інші. Навіть краще! Найкраща!

– Дякую, – видавив він і відчув, як на чолі виступив піт. – Прошу вас, мої ноги, так боляче...

Енні замріяно усміхнулася:

– Я знала, що вона одружиться з Єном, і, сподіваюся, Джеффри та Єн врешті-решт знову стануть друзями. Правда? – спитала вона, але одразу ж додала: – Ні, не кажіть! Я сама про все дізнаюся. Не люблю поспішати. Усе одно наступної книжки ще довго чекати.

У його ногах пульсував біль, утворивши міцний залізний корсет навколо паху. Він уже обмацав себе там, унизу, і вирішив, що тазові кістки вціліли, хоча на дотик були якимись дивними та покрученими. А от нижче колін нічого цілого не залишилося. Він навіть дивитися не хотів. Він бачив два викривлені, безформні силуети, що вимальовувалися під ковдрою, і цього було достатньо.

– Будь ласка, міс Вілкс! Так боляче...

– Зви мене Енні. Так мене кличуть усі друзі.

Вона подала йому склянку. Волога збиралася краплями на холодних стінках. Але пігулки Енні не віддавала. Пігулки, що лежали у її руці, були припливом, а вона сама була місяцем, який приносив приплив, який покривав палі водою. Вона піднесла капсули йому

до рота, який він одразу жадібно відкрив... а потім раптом прийняла руку.

– Я взяла на себе сміливість зазирнути в ту сумочку. Ти ж не проти?

– Та ні, звісно, ні. Ліки...

Краплі поту на чолі ставали то холодними, то гарячими. Цікаво, він закричить? Він вирішив, що це дуже ймовірно.

– Там був рукопис.

Вона вимовила цю фразу, тримаючи пігулки в правій руці, а потім повільно нахилила долоню, і ліки перекотилися до лівої. Пол не спускав з пігулок очей. Енні продовжувала:

– Він називається «Швидкі автівки». І про Мізері там, очевидно, не йдеться. – Вона кинула на нього трохи несхвальний погляд, але, як і раніше, в ньому читалася любов. Материнська любов.

У неї вихопився смішок:

– Які ж автівки в дев'ятнадцятому столітті, хоч швидкі, хоч які! Я також дозволила собі його трохи погортати... ти ж не проти?

– Будь ласка, – простогнав він, – я не проти, але прошу...

Тепер нахилилася її ліва рука. Пігулки покотилися і неквапливо, з тихим перестуком, упали назад у праву долоню.

– А якщо я його прочитаю? Ти ж не проти, якщо я його прочитаю?

– Ні.

Ноги з потрощеними кістками неначе наповнилися гострими уламками скла.

– Ні, – він видавив щось схоже на усмішку, – звісно, ні.

– Я би ніколи не зробила цього без твого дозволу, – відверто заявила вона, – бо надто сильно поважаю тебе, Поле. Власне кажучи, я тебе люблю.

Раптом вона загрозово почервоніла. Одна пігулка випала з її руки та покотилася по ковдрі. Пол спробував її упіймати, але Енні його випередила. Він застогнав, але вона цього не помітила, схопила пігулку та знову втупилася порожнім поглядом у вікно.

– Я захоплююсь твоїм розумом і уявою, ось і все, що я мала на увазі.

У відчаї, бо більше нічого не спадало на думку, він вимовив:

– Я знаю. Ти – моя найпалкіша шанувальниця.

Цього разу вона не просто відтанула, вона засяяла.

– Точно! – вигукнула вона. – Саме так! І ти ж не будеш проти, якщо я прочитаю рукопис саме в цьому настрої, на хвилі... шанування? Навіть беручи до уваги, що інші твої книжки мені подобаються не так, як «Мізері».

– Ні, – відповів він і заплющив очі.

«Ні, хоч накрути з тих сторінок паперових човників, тільки... прошу... я тут скоро сконаю...»

– Ти хороший, – лагідно сказала вона. – Я знала, що ти такий. Я відчуваю це з твоїх книг. Чоловік, який вигадав Мізері Честейн – тобто вигадав, а потім вдихнув у неї життя, – не може бути поганим.

Тої ж миті її пальці опинилися у його роті – несподівані, нахабні, але такі бажані. Він висмоктав з-поміж них пігулки і проковтнув, не встигнувши навіть тремтячою рукою піднести до губ склянку.

– Як дитина мала, – сказала Енні, але він її вже не бачив, бо заплющив очі, з яких почали струменіти сльози, – але хороша. Я стільки всього хочу в тебе спитати... стільки всього хочу дізнатися.

Рипнули пружини – вона підвелася з ліжка.

– Ми з тобою заживемо в щасті та злагоді, – додала вона.

Пол відчув, як серце стиснулося від жаху, але все одно не розплющив очей.

8

Він плив за течією. Вода прибувала, хвилі несли його. В іншій кімнаті працював телевізор, але невдовзі замовк. Інколи бив годинник, і Пол намагався порахувати удари, але все збивався з ліку.

«Парентерально. Через голку. По трубках. У вас на руці лишилися відмітини».

Він підвівся на одному лікті, пошукав вимикач лампи та врешті-решт увімкнув світло. Він подивився на руки і в западинці над ліктем побачив тьмяні синці, що розповзалися пурпуровими та жовтуватими плямами, а посередині кожної запеклася кров від уколу.

Відкинувшись на подушки, він зупинив погляд на стелі й став прислухатися до вітру за вікном. Він застряг у самому серці Склеястих гір, серед зими, і застряг тут із жінкою, в якій не все гаразд із головою, яка годувала його парентерально, поки він лежав без тями, і в якій, судячи з усього, бездонний запас наркотиків. А ще ця жінка нікому не розповіла, що він перебуває в неї.

Це було важливо, але потім він усвідомив, що існували важливіші речі – починався відплив. Він став чекати на сигнал будильника, що мав долинути згори. Він іще довго мовчатиме, але Пол все одно почав чекати.

Енні була божевільною, але він не міг без неї обходитися.

«Оце я в халепу вскочив», – думав він і безтямно дивився у стелю, поки на чолі знову не почали виступати краплі поту.

9

Наступного ранку Енні принесла чергову тарілку супу і сказала, що встигла прочитати сорок сторінок із того, що вона назвала «книжкою-рукописом». Вона повідомила Полу, що не вважає її такою ж вдалою, як інші книжки.

– Важко слідкувати за сюжетом. Постійно стрибає туди-сюди в часі.

– Це такий прийом, – відповів він. Зараз його організм перебував десь на межі болю та спокою, тож він міг більш-менш розуміти її слова. – Прийом, та й по всьому. Сюжет... сюжет диктує літературну форму.

Він плекав слабку надію, що секрети ремесла мають її зацікавити, якщо не зачарувати. Бо, Господь свідок, вони зачарували більшість відвідувачів курсів літературної майстерності, які він був проводив у молодості.

– Розумієш, цей хлопець розгублений, тож...

– Атож, розгублений! Дуже розгублений, а від того – менш цікавий. Не нецікавий – я певна, ти не можеш створити нецікавих персонажів, – просто менш цікавий. А лихослів'я! Кожне друге слово – лайка! Нема...

Вона замислилась, машинально згодовуючи йому суп і витираючи краплі з рота, навіть не дивлячись у той бік, як досвідчена машиністка не позирає на клавіші. Тож Пол без зусиль дійшов висновку, що вона була медсестрою. Не лікарем, аж ніяк. Лікар не вміє витирати слину з рота чи з такою точністю передбачити, звідки потече наступна краплина супу.

«Якби синоптик, що слідував за тим буревієм, знав свою справу так само добре, як Енні – свою, я би не вскочив у цю довбану халепу», – з розпачем подумав він.

– Нема благородства! – Енні раптом скрикнула, підскочила та мало не пролила яловичий суп із ячменем прямо на його бліде, обернене догори обличчя.

– Так, – відповів він, – я згоден із тобою, Енні. Дійсно, у Тоні Бонасаро мало благородства. Він виріс у нетрях і все життя намагався вирватися з поганого оточення, розумієш, і ці слова... там усі так розмовляють...

– Нічого подібного! – відказала вона і кинула на нього погляд, що не припускав жодних заперечень. – Як же я, по-твоему, поведжуся в магазині, коли купляю худобі їсти? Що ж, по-твоему, я кажу? «Дай-но мені, Тоні, мішок цього клятого корму для свинки, та ще мішок того драного зерна для корівки, та ще трохи, матері його ковінька, щурячої отрути»? І що ж він, по-твоему, мені відповідає? «Збіса гарний вибір, Енні, зараз усе принесу, щоб мені рачки лазити»?

Енні поглянула на Пола, і в її обличчі він побачив небо, по якому от-от понесуться торнадо. Він злякано подався назад. Тарілка супу тремтіла в її руках. Одна крапля впала на ковдру, потім друга.

– А далі що, йду я до банку та кажу містеру Боллінгеру: «Держіть цього клятого чека і женіть мої драні п'ятдесят баксів, і чимшвидше, хай би вас муха вбрикнула»? Ти гадаєш, що коли я свідчила в Ден...

На ковдру пролився потік каламутного яловичого супу. Вона поглянула на пляму, потім на Пола, і її обличчя смикнулось.

– От! Дивись, що я через тебе наробила!

– Вибач.

– Ще! Б! Пак! – заверещала вона і жбурнула миску в куток, де вона розлетілася на шматки. По стіні розхлюпався суп. Пол затамував подих.

А потім Енні вимкнулась. Просто сиділа собі нерухомо секунд тридцять. Увесь цей час серце Пола Шелдона не билось.

Раптом по її тілу пробігли дрижаки, і вона загиготіла:

– Характер маю!

– Вибач мені, – прошепотів Пол пересохлими губами.

– І е за що!

Її обличчя знову захмарилось, і вона кинула замислений погляд на стіну. Пол подумав було, що вона зараз знову вимкнеться, але натомість Енні зітхнула та підняла своє важке тіло з ліжка.

– У книжках про Мізері не було потреби вживати такі слова, бо тоді люди їх не знали. Лайку ще не вигадали. Звісно, примітивні часи – примітивна мова, але тоді були кращі часи. Тобі слід писати про Мізері, Поле, чесно скажу. Як найпалкіша шанувальниця.

Вона підійшла до дверей та озирнулася.

– Я покладу ту книжку-рукопис назад у сумку та читатиму «Дитину Мізері». Може, повернуся до нового роману пізніше, коли закінчу.

– Якщо ти від нього злишся, то краще не читай, – сказав він і спробував усміхнутися. – Бо мені не подобається, коли ти злишся. Ти ж мені, нібито, потрібна, розумієш?

Цього разу вона не всміхалася.

– Так, – відповіла вона. – Потрібна. Дуже потрібна, чи не так, Поле?

І вийшла.

10

Вода відступала. Палі повернулися. Він став чекати бою годинника. Два удари. Ось вони пробили. Він витягнувся на подушці та подивився на двері. Увійшла Енні. Поверх кардигана та спідниці вона вдягла фартух, а в руці тримала відро з водою.

– Я так розумію, тобі потрібні ті кукурікнуті пігулки? – спитала вона.

– Так, будь ласка.

Пол спробував улесливо всміхнутися та знову відчув сором. Він сам собі здавався незнайомцем, гротескним перебільшенням.

– Я дам їх тобі, – відповіла вона, – але спершу треба прибрати той безлад у кутку. Який влаштував ти. Тому доведеться почекати, поки я управлюсь.

Він лежав у ліжку, і його ноги випростовувалися під ковдрою двома зламаними гілками, і холодний піт стікав по обличчю тоненькими повільними струмками, а він усе лежав і дивився, як Енні пройшла через кімнату, поставила на підлогу відро та взялася збирати уламки тарілки, а потім пішла їх викидати, а потім повернулася, опустила на коліна біля відра, запустила туди руку, дістала намілену ганчірку, викрутила її та стала відтирати зі стіни підсохлу пляму від супу. Він лежав, і дивився, і зрештою почав тремтіти, і тремтіння лише погіршило біль, але він нічого не міг удіяти. Вона озирнулася лише раз, побачила, як він дрижить та проливає піт на простирадла, і подарувала йому таку тонку та розуміючу посмішку, що Полу захотілося її вбити.

– Засохло, – сказала вона та знову обернулася в куток. – Боюся, Поле, я ще не скоро закінчу.

Вона терла. Пляма потроху зникала зі штукатурки, але Енні продовжувала занурювати ганчірку у відро, віджимати її, терти стіну, а потім повторювати все з початку. Він не бачив її обличчя, але його мучила думка, навіть упевненість, що вона знову відключилася та буде чистити ту стіну годинами.

Урешті-решт, коли годинник пробив один раз, що означало о пів на третю, вона підвелася та кинула ганчірку у відро. Потім мовчки винесла відро з кімнати. Він лежав у ліжку, слухав, як риплять дошки під її важкими, ритмічними кроками, як вона виливає воду з відра, і не міг повірити, коли почув, як вона відкручує кран, аби знову набрати води. Він беззвучно заплакав. Приплив іще ніколи не відходив так далеко, і Пол не бачив нічого, окрім висохлого океанського дна та двох розколотих паль, що кидали свої вічні понівечені тіні.

Енні повернулася та на якусь мить зупинилася у дверях, вивчаючи його спітніле обличчя тим самим суворим материнським поглядом. Потім вона знову глянула в куток, де не лишилося й краплини пролитого супу.

– А тепер треба сполоснути, – сказала вона, – інакше на стіні залишиться темна пляма від мила. І все мені доводиться робити, все я маю виправляти. Самотнє життя – не виправдання для ледарювання. Так мене навчила мати, Поле, так я й досі живу. Як попсоуеш, то не відмиєш, як говорила вона.

– Прошу, – простогнав він, – будь ласка, я помираю.

– Ні, не помираєш.

– Я закричу, – сказав він і застогнав гучніше. Але кричати було боляче. Боліли ноги, й

боліло серце. – Я не зможу стримуватися.

– То кричи, – відповіла вона. – Але зтям собі, це ти наробив шкоду, а не я. Нема винуватих, окрім тебе.

Якимось чином йому вдалося стримати крик. Пол дивився, як Енні вмочувала, віджимала та споліскувала. Вмочувала, віджимала та споліскувала. Нарешті, щойно годинник в уявній вітальні пробив третю, вона підвелася та взяла відро.

«Зараз вона піде. Зараз вона піде, і я почую, як брудна вода виливається в раковину, і вона не повертатиметься годинами, бо мое покарання ще не скінчилося».

Але замість того, щоби вийти з кімнати, Енні підійшла до ліжка та почала щось шукати в кишені фартуха. Вона дістала не дві капсули, а три.

– Ось, – ніжно промовила вона.

Він жадібно заштовхав їх у рота, а коли підвів погляд, то побачив, що до нього наближається жовте пластмасове відро з мильною водою. Воно затуляло собою обрій, наче повний місяць. Сірувата вода вихлюпувалася через край на ковдру.

– Запий, – сказала вона тим самим ніжним голосом.

Він дивився на неї, не в змозі повірити.

– Давай, – сказала вона, – я розумію, ти пігулки й по-сухому проковтнеш, але, повір мені, я вичавлю їх із тебе назад. Тим паче це звичайна вода після ополіскування. Вона тобі не зашкодить.

Вона схилилася над ним, наче кам'яна брила, і трохи нахилила відро. Він побачив ганчірку, що плавала в темних глибинах, наче утоплениця, побачив тонку мильну плівку на поверхні води. Він беззвучно застогнав, але не коливався. Він пив швидко, проштовхуючи пігулки по стравоходу, і присмак у роті нагадував йому ті випадки з дитинства, коли мати змушувала його чистити зуби милом.

Шлунок здригнувся, з рота вихопився низький звук.

– На твоєму місці, Поле, я би їх не відригувала. Бо до дев'ятої ти більше нічого не отримаєш.

Енні поглянула на нього порожніми, тьманими очима, а потім її обличчя знову засяяло, і вона всміхнулася.

– Ти ж не будеш мене знову злити?

– Ні, – прошепотів він. Злити місяць, який керує припливами? Що за нісенітниця! Цілковита нісенітниця!

– Я люблю тебе, – сказала вона та поцілувала в щоку. Не озираючись, вона вийшла з кімнати, несучи відро з брудною водою, як селянка носить бідони з молоком – бездумно тримаючи тару на відстані від тіла, аби не пролити жодної краплі.

Він відкинувся на подушки, пережовуючи бруд та штукатурку. Смакуючи мило.

«Я не відригну... не відригну... не відригну».

Зрештою ця навіжена думка почала вщухати, і він зрозумів, що провалюється в сон. Він достатньо довго протримав у собі пігулки, щоби вони почали діяти. Він виграв.

Цього разу.

11

Полу снилося, що його дзьобає птах. Поганий був сон. Щось грюкнуло, і він подумав: «Так, гаразд, добре! Пристрельте його! Пристрельте це кляте створіння!»

А потім він прокинувся та зрозумів, що то була Енні Вілкс, яка причинила за собою двері з чорного ходу. Пішла поратися по господарству. Він чув, як під її ногами приглушено рипить сніг. Вона пройшла повз його вікна, вдягнена в парку з каптуром, насунутим на чоло. Він бачив клуби дихання, які на ходу розбивалися об її обличчя. Вона не зазирнула до нього, оскільки, як він вирішив, була заклопотана справами в сараї. Нагодувати худобу, вичистити хлів, поворожити на рунах – він би й таке не став виключати. Небо набувало темно-пурпурового кольору – сонце заходило. О пів на шосту, може, шоста вечора.

Приплив іще тривав, і Пол міг би знову заснути, навіть хотів знову заснути, але вирішив обміркувати свою дивну ситуацію, поки ще міг зв'язно мислити.

Він зрозумів – найгірше було те, що він не хотів про це думати, навіть коли був у змозі, навіть коли усвідомлював, що не розв'яже проблему, якщо не почне в ній розбиратися. Розум намагався відштовхнути її подалі, як маленький хлопчик відштовхує тарілку, знаючи, що йому не дозволено вставати з-за столу, поки він усе не доїсть.

Він не хотів про це думати, бо перебувати в цій ситуації було вже й так важко. Він не хотів про це думати, бо, щойно починав, в уяві виринали неприємні образи: як Енні відключалася, як навіювала думки про ідолів та кам'яні брили, як жовте пластмасове відро

з мильною водою насувалося на його обличчя, наче місяць, що хоче його розчавити. Але думки про такі речі ніяк не змінють ситуації. Це було навіть гірше, ніж узагалі ні про що не думати. Але щойно він згадував про Енні Вілкс і про місце, яке було відведено для нього в її будинку, приходили саме такі думки, і вони витісняли всі інші. Серце починало швидко битися – від страху, але частково й від сорому. Він подумки бачив, як підносить губи до обідка жовтого відра, бачив ганчірку в каламутній воді та мильну піну на поверхні, бачив усі ці речі і все одно пив, навіть не вагаючись. Він ніколи і нікому про це не розкаже (якщо взагалі вибереться звідси). Він може вдавати, що цього ніколи не було, але насправді ніколи не зможе забути.

Жалюгідний та посоромлений, він усе одно хотів жити.

«Думай, чорт тебе забирай! Господи Ісусе, ти такий заляканий, що навіть не можеш спробувати думати?»

Ні – проте майже такий заляканий.

А потім до нього прийшла дивна, лиха думка: «Їй не сподобалася нова книжка, бо Енні надто тупа, аби зрозуміти, про що там ідеться».

Думка була не просто дивною – за таких обставин зовсім не важливо, що Енні думала про «Швидкі автівки». Але міркування над її словами хоча б відкривало інший погляд на речі, і злитися на неї було краще, ніж боятися, тому він із запалом продовжив: «Надто тупа? Ні. Надто залякла. Вона не просто не хоче змінюватися, їй огидна сама думка про зміни».

Так. Може, Енні божевільна, але навряд чи її рецензія на новий роман відрізняється від точки зору сотень тисяч людей по всій країні (а дев'яносто п'ять відсотків із них – жінки). Вони з нетерпінням чекали чергові п'ятсот сторінок, на яких буде описаний новий розділ бурхливого життя найдушки, якій вдалося вибратися зі злиднів і вийти заміж за лорда. Та ні, ніяк не відрізняється. Їм потрібна Мізері, Мізері та ще раз Мізері. Кожного разу, як Пол брав рік чи два на написання інших романів (які він вважав своєю «серйозною» працею – спочатку він був у цьому переконаний, потім просто сподівався й урешті-решт поринув у безпросвітний відчай), він отримував навалу листів від жінок, які часто підписувалися як «ваша найпалкіша шанувальниця». Інколи листи були сповнені розгубленості та нерозуміння (і чомусь такі завдавали найбільше болю), інколи в них панували докори й відверта злість, проте послання завжди було те саме: «Це не те, чого я очікувала, не те, чого я хотіла. Будь ласка, повертайтеся до Мізері. Я хочу знати, чим займається Мізері». Він міг би написати сучасні «Під вулканом», «Тесс із роду д'Ербервіллів», «Галас і шаленство»[28 - «Under the Volcano» (1947) – роман англійського письменника Малкольма Лоурі, увійшов у двадцятку кращих англомовних романів XX століття за версією видавництва «Modern Library»; «Tess of the D'Urbervilles» (1891) – шедевр англійця Томаса Гарді, написаний у модерністському стилі «потoku свідомості», один із найвагоміших романів XIX століття; «The Sound and the Fury» (1929) – роман

американського письменника Вільяма Фолкнера, увійшов у десятку кращих творів XX століття за версією «Modern Library».] і про це ніхто не дізнався би. Люди все одно вимагали би Мізері, Мізері та ще раз Мізері.

«Важко слідкувати за сюжетом... нецікавий персонаж... а лихослів'я!»

Знову спалахнула злість. Він злився на скам'янілу важкість Енні, злився, що вона змогла його викрасти й тримати тут за в'язня, що примушувала вибирати між тим, аби пити брудну мильну воду з відра чи страждати від болю у зламаних ногах. І водночас вона мала нахабство критикувати найкращу книжку, яку він написав.

— А щоб тебе перекутило разом із твоїми клятими ковінками, — промовив Пол, і раптом йому стало легше, він знову почувався самим собою, хоча й знав, що цей бунт — марний, жалюгідний та нікчемний, бо Енні була в сараї та не чула його, а приплив надійно затопив обидві палі. І все ж таки...

Він пригадав, як вона зайшла в кімнату та, притримуючи пігулки, вибила з нього дозвіл почитати рукопис «Швидких автівок». Він відчув, як обличчя червоніє від сорому та приниження, але тепер до цих почуттів додалася злість, що розгорілася від іскри до маленького слабкого вогника. Він ніколи і нікому не показував рукописи до того, як перечитати та передрукувати їх начисто. Ніколи. Навіть Брайсу, своєму агенту. Ніколи. Та годі, він навіть не...

На мить потік думок спинився. Пол чув, як у сараї лунко мукає корова.

Та годі, він навіть не зробив копії з оригіналу.

Рукопис «Швидких автівок», який наразі перейшов до розпорядження Енні Вілкс, був, власне кажучи, єдиним примірником у світі. Пол навіть чернетки спалив.

Два роки важкої праці, а їй навіть не сподобалося, до того ж вона була божевільна.

Їй подобалася Мізері. Саме Мізері, а не якийсь там недолугий лихослівний латинос, крадій автівок із Іспанського Гарлему[29 - East Harlem, Spanish Harlem, El Barrio – один із районів Верхнього Мангеттену в Нью-Йорку, де мешкають здебільшого латиноамериканці.].

Він пригадав, як хотів сказати їй: «Ні, хоч накрути з тих сторінок паперових човників, тільки... прошу...»

Знову нахлинули злість та приниження, на що ноги відповіли першим глухим нападком болю. Так. Праця, гордість за свою працю, цінність самої праці... коли біль посилювався, всі ці речі перетворювалися на тіні від магічного ліхтаря. Те, що вона так вчинила з Полом, що вона змогла так вчинити (коли більшу частину життя він вважав, що слово

«письменник» є найбільш вдалим визначенням його сутності), робило з неї справжнього монстра, і треба було вириватися з його полону. Вона дійсно була ідолом, і якщо вона не вб'є його самого, то може вбити те, що живе всередині нього.

Пол почув жадібний виск свині. Енні вирішила, що він образився, але насправді він вважав, що ім'я Мізері дуже личить цій тварині. Пол пригадав, як жінка вдавала з себе свиню, як підбрала до носа верхню губу, як щоки розгладилися і на мить Енні перетворилася на свиню. «Рох! РООХ!»

Із сараю долинув голос Енні: «Вацюшки, паць-паць-паць!»

Він відкинувся на подушки, закрив очі рукою і спробував триматися своєї злості, бо вона додавала хоробрості. Хоробра людина здатна мислити. Боягуз – ні.

Ця жінка колись була медсестрою, в цьому він був переконаний. Чи вона досі працювала медсестрою? Ні, бо не ходила на роботу. Чому вона припинила працювати за спеціальністю? Відповідь очевидна – бо в неї гвинтиків бракувало, та й ті, що лишилися, не трималися місця. І якщо він зміг це розгледіти крізь туман болю, що його оточував, то її колегам усе було би ясно, як божий день.

Окрім того, він мав додаткову інформацію, яка дозволяла судити, скільки гвинтиків у неї вже повипадало, чи не так? Вона витягла його з потрощеної машини і замість того, щоб викликати поліцію та «швидку», розмістила в гостьовій кімнаті, проштрикнула вени голками та вкачала в нього до біса наркоти. Стільки, що одного разу в нього навіть сталася, як висловилася Енні, зупинка дихання. Вона нікому не повідомила, що він перебував у неї, і якщо досі цього не зробила, то, значить, і не збиралася.

Чи поводитись би вона так само, якби дістала з заметів якогось Джо Бло з Кокомо[30 - Joe Blow from Kokomo – будь-яка середньостатистична особа; схожі імена Джон Доу (жін. Джейн Доу) використовуються для позначення людей, особи яких не виходить встановити, – люди з втратою пам'яті чи неідентифіковані трупи.]? Ні. Ні, йому так не думалося. Вона залишила його в себе, бо він був Полом Шелдоном, а вона...

– Моя найпалкіша шанувальниця, – пробурмотів Пол і знову прикрив рукою очі.

У темряві розквітнув іще один жадливий спогад: мати повела його до Бостонського зоопарку, і він побачив там великого гордого птаха. У нього було надзвичайно гарне пір'я – червоне, пурпурове, небесно-блакитне, – Пол такого ще не бачив, і найсумніші у світі очі. Він спитав маму, звідки цей птах, і вона відповіла, що з Африки. Він зрозумів, що птахові судилося померти в цій клітці, далеко від місць, де його створив Господь, і маленький Пол заплакав, а мати купила йому ріжок морозива, і на деякий час він припинив рюмсати, а потім знову згадав про птаха, і мама повела його додому, а поки вони їхали на трамваї назад у Лінн[31 - Lynn – старе промислове містечко в штаті Массачусетс, розташовується

за 16 км на північ від Бостона.], примовляла, що він плаксуха й рюмсало.

Його пір'я. Його очі.

Ппульсуючий біль у ногах знову починав набирати обертів.

Ні. Ні, ні.

Він іще дужче притиснув згин ліктя до очей. Із сараю долинало гупання. Звісно, хто знає, що воно таке, проте у своїй уяві

(«твій РОЗУМ і УЯВА, от і все, що я мала на увазі»)

Пол бачив, як Енні штовхає з горища в'язанки сіна, як вони підстрибують на підлозі сараю.

«З Африки. Птах із Африки. З...»

Потім зазвучав її схвильований голос, наче великий гострий ніж розрізав цупку матерію. Вона майже кричала: «Ти гадаєш, що коли я свідчила в Ден...»

Свідчила. Коли я свідчила в Денвері.

«Ви присягаєтеся говорити правду, тільки правду й нічого, крім правди, і хай допоможе вам Бог?»

(«Не знаю, звідки він це бере»)

«Так».

(«Він ПОСТІЙНО пише такі штуки»)

«Назвіть своє ім'я».

(«Такої уяви більш ні в кого немає, принаймні по моїй лінії»)

«Енні Вілкс».

(«Яка багата уява!»)

«Мене звати Енні Вілкс».

Він хотів, аби вона говорила далі, проте Енні мовчала.

– Ну давай, – пробурмотів він, усе ще затуляючи очі рукою. Так йому найлегше думалося, найкраще уявлялося. Мати любила розповідати місіс Мувлані, коли перекидалася з нею слівцем через паркан, що її хлопчик має напрочуд багату уяву і що він постійно пише дивовижні маленькі оповідки (звісно, окрім тих випадків, коли вона називає його плаксухою та рюмсалом).

– Давай-давай-давай!

Він побачив судову залу в Денвері, побачив Енні Вілкс за кафедрою для свідків. Тепер вона була не в джинсах, а в сукні червоно-чорного, іржавого кольору та в огидному капелюшку. Він побачив, що в залі повно слухачів, а суддя лисий і в окулярах. А ще суддя мав білі вуса. Під білими вусами виднілася родима пляма. Білі вуса прикривали її майже всю, але не повністю.

«Енні Вілкс».

(«Він у три роки почав читати! Уявіть собі!»)

«На хвили... шанування...»

(«Він постійно щось пише, вигадує всяке»)

«А тепер треба сполоснути».

(«Африка. Той птах із»)

– Ну давай же, – прошепотів він, але далі справа не пішла. Пристав просив Енні назвати своє ім'я, і вона знову й знову повторювала, що її звати Енні Вілкс, але більше нічого не казала. Вона все сиділа, її волокнисте, щільне, погрозливе тіло заповнювало собою простір зали, і вона знову й знову повторювала своє ім'я, і більш нічого.

Намагаючись уявити причину, з якої колишня медсестра, що зробила з нього в'язня, мала давати свідчення на суді в Денвері, Пол поринув у сон.

12

Пол був у лікарняній палаті. Тілом прокотилася хвиля полегшення, і вона була така потужна, що йому захотілося плакати. Щось трапилось, поки він спав, а можливо, Енні змінила план дій чи несподівано подобішала. Немає значення. Він заснув у домі жінки-звіра, а прокинувся в лікарні.

Але чому вони поклали його в таку велику палату? Вона простягалася в боки, наче ангар

для літаків! Простір заповнювали однакові ряди чоловіків, а біля їхніх ліжок однакові пляшки з поживним розчином звисали з однакових підставок для внутрішньовенних ін'єкцій. Пол сів на ліжку й побачив, що чоловіки теж були однаковими – вони всі були ним. Потім здалеку почувся передзвін годинника, і він усвідомив, що звуки лунають по той бік сну. Це був лише сон. Полегшення змінилося смутком.

Двері в протилежному кінці величезної палати відчинилися, і зайшла Енні Вілкс, тільки тепер вона була вдягнена в довгу сукню з запаскою, а на голові мала чепчик. Вона була в костюмі Мізері Честейн із книги «Кохання Мізері». В одній руці вона тримала плетений кошик, уміст якого прикривав рушник. Він побачив, як вона відгорнула рушник, потім опустила руку в кошик, дістала щось у жменьці та кинула в обличчя Полу Шелдону. То був пісок. Він дивився, як Енні Вілкс грається в Мізері Честейн, яка грається в сендмена[32 - Sandman – досл. «піщана людина», міфічний персонаж Північної Європи, який навіює гарні сни, посипаючи повіки дітей чудодійним піском; sandwoman – досл. «піщана жінка»]. Тобто в сендвумен.

Далі він побачив, як обличчя першого Пола Шелдона мертвотно зблідло, щойно його торкнувся пісок. Переляк вихопив Пола зі сну в кімнату, а прямо над ним схилилася Енні Вілкс. В одній руці вона тримала «Дитину Мізері» в м'якій обкладинці. Закладка свідчила про те, що вона вже подолати три чверті книги.

– Ти стогнав, – сказала вона.

– Мені наснився поганий сон.

– Про що?

Він відповів перше, що спало на думку, і то була неправда:

– Про Африку.

13

Наступного ранку вона прийшла пізно. Він дрімав, проте одразу схопився, побачив її попелясте обличчя і ривком звівся на лікті.

– Міс Вілкс? Енні? З тобою все...

– Ні.

«Господи, в неї стався серцевий напад», – подумав він і відчув тривогу, яку за мить змінила втіха. Та нехай станеться! Гострий інфаркт! Нехай їй грудну клітину на хрін

рознесе! Він буде надзвичайно радий проповзти всю дорогу до телефону, як би йому не боліло. Він би поповз до телефону по битому склу, якби була потреба.

Це справді був серцевий напад... тільки не звичайний.

Похитуючись, вона рушила на нього, а скоріше покотилася, наче моряк, який щойно зійшов на берег після тривалого рейсу.

– Що... – Пол спробував ухилитися, але тікати було нікуди. За ним височіло підголів'я, а далі – стіна.

– Ні!

Енні підійшла до ліжка, вдарила по бильцях, захиталася, і якоїсь миті Полу здалося, що вона от-от на нього впаде. Але Енні просто стояла на місці та дивилася на нього крізь білу, як папір, маску обличчя. Шия понапиналася вузлами, посередині лоба пульсувала вена. Вона розчепірила пальці, потім стрімко стисла руки в кулаки розміром із брили, потім знову розвела пальці.

– Ти... ти... ах ти птаха-нетіпаха!

– Що... Я не... – почав він, але раптом збагнув. Шлунок наче перекрутився навиворіт, а потім узагалі зник. Пол згадав, де минулої ночі була закладка – за три чверті книги. Вона її прочитала. Вона дізналася все, про що можна було дізнатися. Вона дізналася, що, врешті-решт, безплідною виявилась не Мізері, а Єн. Чи сиділа Енні у своїй поки-не-баченій вітальні, роззявивши рота та вирячивши очі, коли Мізері дізналася правду, зробила вибір і вислизнула до Джеффрі? Чи пустила вона сльозу, коли дізналася, що Мізері та Джеффрі не просто крутили роман за спиною чоловіка, якого любили понад усе, а зробили йому найбільший дарунок у житті – дитину, яку він вважатиме своєю? Чи сповнилось радістю її серце, коли Мізері повідомила Єну про вагітність, а він стиснув її в обіймах, і з очей полилися сльози, і він знову й знову шепотів: «Люба, моя люба!»? Кілька коротких митей Пол був упевнений, що все так і відбувалося. Але замість того, щоб розплакатися від невтішного горя, коли Мізері покинула цей світ, народивши хлопчика, якого Єн та Джеффрі, скоріш за все, виховуватимуть разом, Енні розлютилася, як чорт.

– Вона не може померти! – завищала Вілкс. Вона стискала та розтискала кулаки все швидше й швидше. – Мізері Честейн НЕ МОЖЕ ПОМЕРТИ!

– Енні... Енні, будь ласка...

На столі стояв скляний графин. Вона схопила його та замахнулася на Пола. Його обличчя залила холодна вода. За лівим вухом приземлився кубик льоду й зісковзнув у западинку між подушкою та плечем. В уяві

(«Яка багата!»)

він побачив, як Енні опускає графин йому на обличчя, побачив, як помирає від черепно-мозкової травми та рясного внутрішнього крововиливу, під холодним водоспадом з води та криги, поки руки вкриваються сиротами.

Без сумніву, саме це вона й хотіла зробити.

В останній момент Енні ухилилася та натомість жбурнула графин у двері, і він розбився так само, як тарілка супу пару днів тому.

Вона озирнулася на нього та тильними сторонами рук прибрала волосся з обличчя – на білій шкірі розцвіли дві маленькі червоні плями.

– Птаха-нетіпаха! – вимовила вона, важко дихаючи. – Ах ти нетіпаха, як ти міг!

Вона говорила швидко, поспіхом, очі блищали та оберталися в западинах. Полу спало на думку, що зараз усе його життя залежить від слів, які він скаже в наступні двадцять секунд.

– Енні, 1871 року жінки часто помирали під час пологів. Мізері пожертвувала своїм життям заради чоловіка, кращого друга та дитини. Її душа завжди буде...

– Мені не потрібна її душа! – закричала Енні, зігнула пальці, наче пазурі, та затрусила руками перед його обличчям, немов хотіла видряпати очі. – Мені потрібна вона! А ти її вбив! Занапастив!

Її руки зімкнулися в кулаки та опустилися, наче відбійні молотки, по обидва боки голови Пола. Вони глибоко увійшли в подушку, і він підстрибнув, як ганчір'яна лялька. Ноги спалахнули, і він скрикнув.

– Я її не вбивав! – заволав він.

Енні застигла та увіп'яла в нього підозрілий, тьмяний погляд, погляд з провалля.

– Звісно, ні, – відповіла вона з гіркою іронією, – тільки якщо не ти, Поле Шелдоне, то хто?

– Ніхто, – промовив він, знизивши голос, – вона просто померла.

Зрештою, він сказав правду. Якби Мізері Честейн була реальною особою, то його, швидше за все, вже викликали б у поліцейський відділок, аби він, як то кажуть, «допоміг слідству». У нього був мотив – він її ненавидів. Він зненавидів її ще на третій книзі. Чотири роки тому на перше квітня Пол надрукував малим накладом невеличкий буклет і розіслав його

десятку близьких друзів. Він називався «Дозвілля Мізері», а йшлося в ньому про те, як Мізері провела чудовий вікенд за містом, злягаючись із Гровлером, ірландським сетером Єна.

Він би міг її вбити... але не вбивав. Урешті-решт, попри виплекану неприязнь до Мізері, її смерть стала для Пола несподіванкою. До останньої сторінки банальних пригод Честейн він залишався вірним своєму таланту імітації життя, навіть такого недолугого. Вона померла зовсім несподівано, і його радісні кульбіти не мали до цього жодного стосунку.

– Брешеш! – прошепотіла Енні. – Я гадала, ти хороший, а ти не хороший. Ти просто старий брехливий нетіпаха!

– Вона просто випустила дух, та й по всьому. Таке траплялося. Якби це було справжнє життя, коли люди...

Енні перекинула столик біля ліжка. З нього випала напівпорожня шухляда, з якої посипалися дрібні монети, викотився наручний годинник. Пол навіть не здогадувався, що там лежали його речі. Він відсахнувся від Енні.

– Ти гадаєш, я вчора народилася, – сказала вона та вишкірила зуби. – На роботі я бачила десятки смертей, сотні, якщо добряче пригадати. Інколи люди кричать, а інколи відходять уві сні, просто відходять, авжеж, як ти й казав. Але персонажі книжок НЕ МОЖУТЬ просто відійти в інший світ! Господь кличе нас до себе, коли вважає, що настав час, а письменник – це Господь для людей у романі! Він їх вигадав так само, як Господь вигадав усіх нас, і ніхто не може вимагати від нього на те пояснень, щоб мені з цього місця не зійти! Але щодо Мізері я скажу тобі одну річ, нетіпахо: трапилося так, що Господь зламав обидві ноги та опинився в МОЄМУ будинку, і їсть МОЮ їжу, і... і...

Енні відключилась. Вона випрямилася, руки мляво звисали по боках, вона дивилася в стіну, де була почеплена стара фотографія Тріумфальної арки. Енні стояла, а Пол лежав у ліжку, на подушці з круглими вм'ятинами біля кожного вуха, та дивився на неї. Він чув, як вода, що була в графині, скрапує на підлогу, і вирішив, що здатен скоїти вбивство. Час від часу він повертався до цього питання (звісно, виключно з філософської точки зору), але зараз розглянув його по-новому та отримав відповідь. Якби вона не розбила той графин, він сам жбурнув би його на підлогу та спробував би встромити уламок скла Енні в горло, поки вона стояла біля ліжка, нерухома, наче підставка для парасольок.

Він перевів погляд на речі, що вивалились із шухляди, але там були самі монети, ручка, гребінець і годинник. Бракувало гаманця. І, що важливіше, його швейцарського ножа.

Вона потроху приходила до тями – принаймні напад люті минув. Енні з тугою подивилася на Пола.

– Гадаю, мені краще піти. Гадаю, мені краще піти від тебе на деякий час. Це буде... розумний вчинок.

– Піти? Куди?

– Немає значення. Є одне місце. Якщо я лишуся тут, то можу втнути щось нерозумне. Мені треба подумати. До побачення, Поле.

Вона пішла до виходу.

– Ти повернешся, щоби дати мені ліки? – занепокоєно спитав він.

Вона схопила дверну ручку та, нічого не сказавши, зачинила за собою двері. Пол уперше почув скрегіт ключа в шпарині.

Він слухав, як її кроки віддалялися в коридорі, здригнувся, коли вона сердито зойкнула. Він не зміг розібрати слів, але щось упало та розбилося. Хряснули двері. Завівся, загарчав двигун. Глухо прорипіли шини, розвертаючись на щільному снігу. Згодом звук мотора почав затихати. Він перетворився на храп, потім на сопіння, а потім стих.

Пол залишився на самоті.

Сам у будинку Енні Вілкс, у замкненій кімнаті. Прикутий до ліжка. Звідси до Денвера, як... як від Бостонського зоопарку до Африки.

Він лежав у ліжку та дивився в стелю. У роті пересохло, серце калатало.

Невдовзі годинник у вітальні пробив дев'яту, і приплив почав відступати.

14

П'ятдесят одна година.

Дізнатися, скільки сплигло часу, йому допоміг маркер «Флеар Файнлайнер», який був у його кишені під час аварії. Пол спромігся нахилитися та підібрати його. Кожного разу, як бив годинник, він ставив на руці позначки – чотири вертикальні риси, а потім п'ята, що замикала квінтет, перекреслюючи їх навскіс. Коли Енні повернулася, він устиг навести п'ять десятків таких рисок, іще й одну на додачу. Маленькі групки, спочатку охайні, перетворилися на кривульки, коли руки почали тремтіти. Він щиро вірив, що не пропустив жодного удару. Він дрімав, але не спав ані хвилини. Бій годинника безустанно будив його кожного разу, як спливала година.

Згодом, навіть крізь біль, він став відчувати голод і спрагу. Це нагадувало верхові перегони: спочатку всіх випереджав Король Біль, миль за дванадцять від нього шкандибав Хочу-Їстоньки, а Дайте-Питоньки взагалі зник у придорожній куряві. Але того ж дня, коли поїхала Енні, Хочу-Їстоньки ненадовго дав фору Королю Болю.

Протягом ночі Пол то дрімав, то прокидався в холодному поту, переконаний, що помирає. За деякий час він почав сподіватися, що помирає. Що завгодно, тільки вирватися з цього пекла. Він ніколи й гадки не мав, наскільки сильним може бути біль. Палі росли й росли. Він бачив мушлі, що покривали голі стовбури, бачив блідих потонулих істот, які нерухомо лежали в розламах дерева. Щасливі. У них більше нічого не боліло. Десь по третій він зайшовся марними криками.

На другий день опівдні (на Двадцять четвертій годині) він зрозумів, що крім болю в тазі та ногах існувало ще одне джерело напасті. Ломка. Назвемо цю кобилку Помстою Наркомана, якщо ваша ласка. Пол взявся вигадувати тисячі способів роздобути пігулки.

Він замислив вибратися з ліжка, але його зупиняла думка про падіння, удар та вибух болю, який буде це все супроводжувати. Він надто гарно уявляв,

(«Яка багата уява!»)

які при цьому будуть відчуття. Він міг би й спробувати, проте Енні замкнула двері. Вийде хіба що підповзти, наче змія, до виходу та влягтися під дверима.

У відчаї він уперше відкинув із ніг покривало, попри безнадію сподіваючись, що справи були не настільки погані, як про те свідчили силуети, що вимальовувалися під ковдрою. Справи були не такі погані, справи були гірші. Пол із жахом дивився на те, що сталося з ним нижче колін. У голові прозвучав голос Рональда Рейгана з кінофільму «Кінгз Роу»[33 - «Kings Row» (1942) – кінострічка про негаразди в житті п'ятьох підлітків, які мешкають в містечку Кінгз Роу. Персонаж Рональда Рейгана (того самого президента США з 1981 до 1989 р.), Дрейф Мак'ю, кричить: «А де ж решта мене?», коли отямлюється після насильницької ампутації обох ніг. Рейган також наводив цю цитату в автобіографії, зазначаючи, що «Кінгз Роу» був одним із найбільш вдалих фільмів у його кар'єрі актора.], коли той скрикнув: «А де ж решта мене?»

Решта була тут, і, може, Полу навіть пощастить звідси вибратися. Хоча перспектива здавалася далекою, як ніколи, технічно шанс у нього був... але існувала можливість, що він ніколи не зможе ходити. Принаймні, поки йому знову не переламають ноги, навіть у декількох місцях, проштрикнуть залізними спицями, безжально покряють і проведуть іще з півсотні болючих до крику процедур.

Енні наклала шини – він давно про це здогадувався, бо на дотик відчував жорсткі тверді штуки, проте дотепер не знав, як вона це зробила. Нижні частини обох ніг були оперезані

тонкими сталевими стрижнями, схожими на уламки алюмінієвих милиць, що їх попиляли ножівкою. Стрижні були старанно обмотані ізоляційною стрічкою, тому нижче колін він трохи скидався на Імхотепа[34 - Імхотеп (бл. 2650–2600 рр. до н. е.) – давньоєгипетський лікар, архітектор, радник фараона Джосера та жрець культу Ра. Відомий персонаж у літературі та кіно, головний антигерой у фільмі «Мумія» (1932), де його грає Борис Карлофф.], якого щойно дістали з гробниці. Нижче колін ноги звивалися вихлястими, кривими лініями, перекрученими під неймовірними кутами. Здавалося, що ліве коліно, це осердя пульсуючого болю, взагалі припинило існувати. Лишилися тільки литка та стегно, а лиховісне утворення між ними нагадувало соляний купол. У верхній половині ноги значно набрякли та трохи вивернулися зовні. Стегна, пах, навіть пеніс були поплямовані синцями, що стухали.

Він гадав, що потрощив собі ноги. Виявилось, усе зовсім не так. Він їх змолот у порошок.

Зі стогоном та плачем він натягнув ковдру на ноги. З ліжка не вибратися. Краще лежати тут, помирати, краще прийняти ці муки, якими б страшними вони не були, поки біль не мине назавжди.

Дайте-Питоньки вийшло на перший план близько четвертої години другого дня. Пол уже давно відчував сухість у роті й горлі, та зараз вона нагадувала про себе дедалі частіше. Язик набряк, став завеликим. Ковтати було боляче. Пол почав думати про графин води, який Енні кинула в куток.

Він дрімав, прокидався, знову дрімав.

День скінчився. Настала ніч.

Сечовий міхур переповнився. Пол склав навколо пеніса верхнє простирadlo, намагаючись зробити який-не-який фільтр, і подзюрив крізь нього в тремтячі долоні, склавши їх ковшиком. Він спробував переконати себе, що то просто переробка відходів, та випив вологу, яка не встигла пролитися крізь пальці, а потім облизав мокрі руки. Про це він теж нікому ніколи не розповість, подумалося йому, якщо проживе достатньо довго, аби взагалі щось комусь розповідати.

Почали закрадатися думки, що вона померла. Вона була психічно нестійкою, а психічно нестійкі люди часто кінчають життя самогубством. Він побачив, як вона

(«Яка багата уява!»)

зупиняє Стару Бессі на узбіччі, дістає з-під сидіння ствол сорок четвертого калібру, приставляє до рота та робить постріл. «Мізері померла, і я також не хочу жити. Прощавай, жорстокий світ!» – вигукнула Енні, вмиваючись сльозами, та натиснула на гачок.

Він кркнув, застогнав, потім закричав. Вітер закричав разом із ним... проте марно було чекати від нього іншої підтримки.

Або аварія? Можливо таке? Ще й як можливо! Він побачив, як вона похмуро веде машину, іде надто швидко, а потім

(«Такої уяви більш ні в кого немає, принаймні по МОЇЙ лінії!»)

відключається і виїжджає прямо за край дороги. І падає, падає, падає. Один удар – і Енні охопило полум'я, вона померла, навіть не встигнувши цього усвідомити.

Якщо вона загинула, то він також помре, наче щур у забутій мишоловці.

Він сподівався, що знепритомніє та зможе забутись, але забуття не приходило. Натомість прийшла Година тридцята, потім Година сорокова. Король Біль і Дайте-Питоньки злилися в єдиного скакуна, а Хочу-Їстоньки вже давно сконав у пилюці. Пол почувався якимось крихітним організмом, не більшим за зріз живої тканини на скельцях мікроскопа чи черв'яка на гачку. Що б це не було, воно невпинно звивалося та чекало на смерть.

15

Коли Енні зайшла до кімнати, Пол був подумав, що бачить сон, але реальність (чи просто бажання вижити) грубо взяла своє, і він почав стогнати, просити та молити зламаним голосом, що виринав із глибокого колодязя нереальності. Одне він устиг побачити ясно – Енні була вдягнена в темно-синю сукню та капелюшок, оздоблений квіточками. Саме така вона була, коли він уявляв її на кафедрі для свідків у Денвері.

Вона зарум'янилася, в очах палали радісні, жваві вогники. Ця Енні Вілкс була привабливою настільки, наскільки це взагалі можливо, і коли він пізніше намагався пригадати цей епізод, то єдиними ясними образами були тільки її розпашілі щоки та капелюшок із квіточками. Здаючи останні рубежі здорового глузду та здатності тверезо оцінювати ситуацію, раціональний Пол Шелдон подумав: «Вона наче вдова, яку щойно добряче трахнули після десятирічної посухи».

У руці вона тримала склянку води – велику склянку.

– Випий, – сказала вона й підклала ще холодну, з морозу, руку йому під потилицю, аби він зміг піднятися та напитися, не захлинувшись. Пол зробив три швидкі ковтки. Пори на посушливій рівнині язика розширились та заверещали під несподіваним натиском води, що полилася йому на підборіддя та футболку. Енні забрала склянку.

Схлипуючи, він потягнувся за нею, випроставши тремтячі руки.

– Ні, – відказала Енні. – Не можна, Поле. Потроху, інакше тебе виверне.

За хвилину вона віддала йому склянку та дозволила зробити ще два ковтки.

– Ліки, – промовив Пол і закашлявся. Він втягнув губи, потім обливав їх язиком, потім почав смоктати язика. Він невиразно пам'ятав, як пив власну сечу, якою солоною вона була на смак. – Пігулки... боляче... прошу, Енні, будь ласка, заради всього святого, допоможи мені, так боляче...

– Знаю, але ти мусиш мене вислухати, – сказала вона, дивлячись на нього суворим материнським поглядом. – Мені треба було поїхати звідси та все обдумати. Я дуже довго думала й, сподіваюся, непогано придумала. Я спочатку не була впевнена, бо мої думки інколи каламутніють, це я знаю. Визнаю. Саме тому я часто не могла згадати, де була тими разами, про які мене опитували. Тож я молилася. Бог є, розумієш, і Він відповідає на молитви. Завжди відповідає. Тож я молилася. Я промовляла: «Милий Боже, Пол Шелдон може померти, поки мене немає вдома». А Бог відповів: «Він не помре. Він буде жити, а ти допоможеш йому узреть путь істини».

Вона сказала узреть замість узріти, але Пол її майже не чув. Його очі були прикуті до склянки з водою. Енні дозволила зробити ще три ковтки. Він хлюпав, як кінь, відригував, а потім заголосив, коли зловив дрижаки.

Весь цей час вона ніжно дивилася на нього.

– Я дам тобі ліки, і біль мине, – сказала вона, – але спочатку треба дещо зробити. Я зараз повернуся.

Вона підвелась та попрямувала до виходу.

– Ні! – скрикнув він.

Вона не звернула уваги. Пол лежав у ліжку, а поки біль опрядав його щільним коконом, намагався не стогнати, та все одно стогнав.

16

Спочатку Пол вирішив, що марить, бо те, що він побачив, здавалося надто химерним, аби відбуватися насправді. Енні повернулася, штовхаючи перед собою жаровню для вугілля.

– Енні, мені неймовірно боляче, – сказав він, і з очей бризнули сльози.

– Знаю, мій милий. – Вона поцілувала його в щоку, і її губи м'яко, наче пір'інка, торкнулися шкіри. – Уже скоро.

Вона вийшла, а він вирячився на жаровню, яка мала би стояти влітку на задньому подвір'ї якогось будинку, проте перебувала в його кімнаті та навіювала невгамовні образи ідолів і жертвоприношень.

Енні замислила принести жертву, бо коли повернулася, то тримала в руці рукопис «Швидких автівок», єдиний наочний результат його дворічної праці. В іншій руці була коробка дерев'яних сірників «Даймонд Блю Тіп»[35 - «Diamond Blue Tip» (досл. «діамантові сині голівки») – стара американська марка всюдизапальних сірників.].

17

– Ні, – промовив Пол крізь сльози. З голови не йшла єдина думка, і пекла вона не гірше за кислоту: менш ніж за сто баксів він міг зробити ксерокопію книжки в Боулдері. Йому весь час говорили (наприклад, Брайс, обидві колишні дружини та навіть мати, чорт забирай), що тільки божевільний не зробить хоча б одну копію нової книжки та не відкладе в стіл. Зрештою, в «Боулдерадо» чи в його нью-йоркському будинку могла статися пожежа, повінь, торнадо чи інше стихійне лихо. А він постійно відмовлявся без жодної путньої причини. Просто йому здавалося, що, зробивши копію з книжки, він щось собі зурочить.

Що ж, ось тобі зурочення та стихійне лихо, два в одному – Ураган Енні. Цьому невинному створінню навіть на думку не спадає, що десь може існувати ще одна копія «Швидких автівок», і якби Пол дослухався, якби він виклав ті нещасні сто доларів...

– Так, – відповіла Енні та простягнула сірники. На колінах вона тримала рукопис, віддрукований на папері «Хаммермілл Бонд», із титульною сторінкою нагорі. Її обличчя було чистим і спокійним.

– Ні, – повторив Пол і відвернув почервоніле обличчя.

– Так. Вона непристойна. Окрім того, з неї все одно добра не буде.

– Ти не розпізнаєш добро, навіть якщо воно підійде впритул і вкусить тебе за носа! – заволав він, байдужий до наслідків.

Вона лагідно засміялася. Видно, характер подався у відпустку. Але, знаючи Енні Вілкс, Пол розумів, що той може повернутися будь-якої миті з валізами в руках: «Як же я за вами скучив! Як ся маєте?»

– По-перше, – сказала вона, – добро не стало би кусати мене за ніс. Так би радше

вчинило зло, а не добро. По-друге, я упізнаю добро, якщо побачу, – і ти хороший, Поле. Просто тобі треба трохи допомогти. А зараз бери сірники.

Він заціпеніло захитав головою:

– Ні.

– Так.

– Ні!

– Так.

– Ні, чорт забирай!

– Можеш лаятися, скільки хочеш. Я й не таке чула.

– Я не стану цього робити, – затявся Пол і заплющив очі.

А коли він їх розплющив, Енні тримала перед ним картонну коробку, на кришці якої стояли яскраві сині літери: «НОВРІЛ». Червоні літери під назвою складали надпис: «НЕ ВІДПУСКАТИ БЕЗ РЕЦЕПТУ». Під застереженням виднілися чотири пігулки в блістерах. Пол смикнувся до них. Енні вихопила коробку подалі.

– Коли спалиш рукопис, – сказала вона. – Тоді я дам тобі пігулки, всі чотири, якщо хочеш, і біль ущухне. Ти знову відчуєш полегшення, а коли опануєш себе, я перестелю постіль, бо бачу, що ти наробив у ліжку і, мабуть, не дуже зручно почуваєшся, а також перевдягну тебе. До того часу ти зголоднієш, і я принесу тобі супу. Може, кілька тостів без масла. Але я нічого не можу вдіяти, поки ти не спалиш його, Поле. Вибач.

Пол мало не стримався: «Так, так, гаразд!», але прикусив язика. Він знов одвернувся від неї – подалі від звабливої картонки, що доводила до сказу, подалі від білих пігулок у прозорих чотирикутних блістерах.

– Ти диявол, – промовив він.

Пол очікував нападу люті, але почув лише поблажливий сміх із нотками жалю та розуміння.

– О, так! Так! Ось що думає малий хлопчик, коли мама заходить на кухню і бачить, що він грається чистильним засобом, який знайшов під раковиною. Звісно, так би він не завернув, адже йому бракує твоєї освіти. Він би просто сказав: «Матусю, ти злюка!»

Енні прибрала Полу волосся зі спітнілого чола, пробігла пальцями по щоці, далі – вниз, по шиї, а потім легенько, співчутливо потиснула плече та прибрала руку.

– Матусі дуже сумно, коли синочок називає її злюкою чи плаче, коли в нього щось забирають, – так само як зараз плачеш ти. Але вона усвідомлює свою правоту та виконує свій обов'язок. От я і виконую свій.

Почулися три глухі удари, коли Енні постукала кісточками по рукопису. Сто дев'яносто тисяч слів та п'ять життів, якими дуже переймався здоровий, позбавлений болю Пол Шелдон. Сто дев'яносто тисяч слів та п'ять життів, які з кожною секундою все більше скидалися на розмінну монету.

Пігулки. Пігулки. Як же йому потрібні ті кляті пігулки. Життя перетворилися на тіні. А пігулки, навпаки, стали реальністю.

– Поле?

– Ні! – схлипнув він.

Легкий перестук капсул у blisterах. Тиша. Потім шурхіт дерев'яних сірників у коробці.

– Поле?

– Ні!

– Поле, я чекаю.

«Заради Бога, чого ти з себе корчиш якогось довбаного Гораціо на мосту[36 - Ідеться про Горація Коклеса, легендарного римського героя, який у VI ст. разом із двома товаришами захищав міст через Тибр від навали етрусської армії.]? Кого ти, заради Господа Святого, намагаєшся вразити? Це що, кіно чи телешоу? А за сміливість тобі дадуть приз глядацьких симпатій? Роби так, як вона скаже, або тримайся до кінця. Якщо протримаєшся – помреш, і вона все одно спалить рукопис. То що ти збираєшся робити? Лежати та побиватися за книжкою, яка продається накладом, удвічі меншим за ту найгіршу книжку з серії „Мізері“? Пам'ятаєш, як Пітер Прескот обісрав її у властивій йому лагідній, зневажливій манері, коли укладав рецензію для великого літературного часопису „Ньюсвік“[37 - «Newsweek» – щотижневий американський журнал, другий за накладом і розповсюдженням у США після нью-йоркського журналу «Тайм».]? Та годі, годі, подумай головою! Навіть Галілео[38 - Галілео Галілей (1564–1642) – італійський мислитель, фізик, астроном, який довів правильність геліоцентричної теорії (праця «Діалог», 1632), але офіційно зрікся своїх слів під тиском інквізиції 1633 року.]зрікся своїх слів, коли побачив, що йому наготувала інквізиція!»

– Поле? Я чекаю. Я можу чекати цілий день. Хоча припускаю, що ти швидше впадеш у кому, бо вже перебуваєш у напівкоматозному стані, і я вже багато...

Її голос перейшов у тихе гудіння.

«Так! Дай мені сірники! Хоч паяльну лампу! Тягни сюди Бейбі Г'юї[39 - Baby Huey – мультиплікаційний персонаж 40-х років, велетенське наївне каченя, що ненавмисне, але постійно влаштовує своїм друзям неприємності через незграбність і часто вживає дивні, «дитячі» слова, як і Енні.]та цистерну напалму! Якщо схочеш, я поцілю в цю книжку богоголовкою, суче ти вухо!»

Так говорив прагматик, спраглий життя. Інша половина, яка вже починала здаватися та впадати в коматозний сон, розпачливо гукала з темряви: «Сто дев'яносто тисяч слів! П'ять життів! Два роки роботи!» І, зрештою, остання крапля: «Правда! Що тобі, в біса, відомо про ПРАВДУ!»

Рипнули пружини – Енні встала з ліжка.

– Отакої! А ти дуже впертий хлопчисько, мушу визнати, проте я не маю часу сидіти біля тебе цілу ніч, як би мені того не хотілося! Я майже годину провела за кермом, поспішала назад додому. Незабаром я зайду до тебе, подивлюся, чи ти не змінив...

– То спали його сама! – загорлав Пол до Енні.

Вона озирнулася, поглянула на нього й вимовила:

– Ні. Я не можу цього зробити, як би мені не хотілося позбавити тебе страждань.

– Чому ні?

– Бо ти мусиш зробити це з власної волі, – манірно відповіла вона.

Тоді він засміявся, і обличчя Енні потемніло вперше з того часу, як вона повернулася. Вона вийшла з кімнати, тримаючи рукопис під пахвою.

18

Коли за годину Енні повернулася, Пол узяв сірники.

Вона поклала титульну сторінку на ґратку. Він кресав одну «синю голівку» за іншою, але нічого не виходило – то сірник випадав із рук, то запальна суміш кришилася.

Тож Енні взяла коробку, запалила сірника та вклала запалену «голівку» йому в руку. Він торкнувся нею кутика сторінки, впустив сірника крізь ґратку й став зачаровано спостерігати, як полум'я спочатку лизнуло, а потім поглинуло папір. Цього разу Енні приховала з собою виделку для барбекю і, коли сторінка почала скручуватися та догоряти, проштовхнула її крізь отвори.

– Так рукопис ніколи не згорить, – сказав Пол. – Я не можу...

– Ні, ми швиденько впораємося, – відповіла Енні. – Ти мусиш спалити кілька сторінок – на знак того, що все зрозумів.

Тепер вона поклала на ґратку першу сторінку «Швидких автівок», і він пригадав, як понад двадцять місяців тому написав ці слова у своєму нью-йоркському будинку:

«Коліс я не маю, – сказав Тоні Бонасаро та пішов назустріч дівчині, яка спускалася сходами, – до того ж повільно вчуся, проте швидко їжджу».

Спогади про той день виринули, наче ностальгія від «Золотих шлягерів», почутих по радіо. Він пригадав, як ходив по квартирі, човгав із кімнати в кімнату, важкий від книжки – навіть не важкий, тягінний, і в нього починалися пологи. Він пригадав, як уранці знайшов під диваном ліфчик Джоани, а минуло вже три місяці, як вона поїхала. Он як працює служба прибирання. Він пригадав шум вулиць Нью-Йорка та далекий, розмірений церковний подзвін, що зазивав вірян на службу.

Він пригадав, як сів за стіл.

Як завжди, він відчув блаженне полегшення після початку й упав у діру, сповнену яскравого світла.

Як завжди, він підсвідомо знав, що не вийде написати так добре, як гадається.

Як завжди, він боявся, що не зможе закінчити, що з розгону вдариться об голу стіну.

Як завжди, він отримав надзвичайну, зухвалу насолоду від того, що почалася пригода.

Він глянув на Енні Вілкс і тихо, але чітко вимовив:

– Енні, будь ласка, не примушуй мене цього робити.

Непорушно тримаючи перед ним сірники, вона відповіла:

– Роби, як знаєш.

Тож він спалив свою книжку.

19

Вона примусила його спалити першу сторінку, останню, а потім іще дев'ять пар сторінок із різних частин рукопису, бо дев'ять, як вона пояснила, було числом сили, а двічі по дев'ять – то на щастя. Він помітив, що вона повикреслювала лайку чорним маркером, принаймні до того місця, де закінчила читати.

– Гаразд, – сказала вона, коли догоріла дев'ята пара, – ти був хорошим хлопчиком і справжнім душкою, і я знаю, що це завдає тобі майже скільки ж прикрощів, скільки біль у ногах, тому не будемо більше зволікати.

Вона зняла ґратку та поклала решту рукопису в жаровню, зминаючи хрусткі чорні завитки сторінок, які вже встигли згоріти. У кімнаті смерділо сірниками та паленим папером. «Пахне, немов у диявола в убіральні», – незв'язно подумав Пол, і якби в зморщеній горіховій шкаралупі, яка колись служила йому за шлунок, була їжа, його, мабуть, уже би вивернуло.

Вілкс запалила ще один сірник і вклала йому до рук. Якимось чином йому вдалося перехилитися та впустити сірник у жаровню. Яка тепер різниця? Немає ніякої різниці.

Енні легенько штурхонула Пола.

Він знехотя розплющив очі.

– Полум'я згасло. – Вона креснула ще одним сірником та подала йому.

Тож, пробудивши іржаві пилки в ногах, він якимось чином іще раз перехилився та підніс сірник до краєчка рукопису. Цього разу, замість того щоби згаснути та померти біля самої сірникової голівки, вогонь розпалився.

Пол відкинувся назад, заплющив очі та став прислухатися до легкого потріскування. Шкіру починав пекти жар від багаття.

– Ой, лишенько! – стривожено скрикнула Енні.

Він розплющив очі та побачив, що гаряче повітря підхоплює з жаровні палаючі клаптики паперу та розносить їх по кімнаті.

Енні перевальцем вибігла зі спальні. Пол почув, як із кранів у ванній вода під напором полилася у відро. Він непорушно спостерігав, як потемнілий уривок рукопису пролетів по

кімнаті та опустився на тюль. На мить спалахнув вогник (у Пола навіть був час загататися, чи не почнеться пожежа), іще раз блимнув і згас, лишивши на тканині маленьку дірку, наче від сигаретного недопалка. На ліжко посипався попіл, трохи потрапило Полові на руки. А йому було байдуже, як не крути.

Повернулася Енні, її очі забігали, намагаючись відслідкувати кожну звуглену сторінку, що, кружляючи, здіймалася до стелі. Полум'я розгорілося, з жаровні посипалися іскри.

– Ой, лишенько! – знову вимовила вона, тримаючи в руках відро з водою та озираючись, намагаючись вирішити, куди її перше лити і чи потрібно лити кудись узагалі. Заслинені губи тремтіли.

Пол помітив, як Енні висунула язика та ще раз облизала губи.

– Лишенько! Лишенько!

Здавалося, це було єдине слово, що вона могла вимовити.

Навіть перебуваючи в тісних лещатах болю, Пол на мить відчув гостре задоволення – он який вигляд мала перелякана Енні Вілкс. І цей вигляд припав йому до душі.

Ще одна сторінка здійнялася в повітря, проте на цій уже розповзлися тонкі пагони блакитного полум'я. Енні почала діяти. З іще одним «лишеньком» на губах вона обережно вилила відро води в жаровню. Багаття гучно зашипіло та випустило стовп пари. З'явився сморід від мокрого попелу, до якого домішався солодкий, майже вершковий запах.

Коли вона вийшла, Пол спромігся востаннє звестися на ліктях. Він зазирнув у жаровню і побачив дещо, схоже на обгорілий уламок колоди, затонулої в солоному озері.

Згодом Енні Вілкс повернулася.

Неймовірно, але вона наспівувала собі під ніс.

Вона всадила Пола та заштовхала йому до рота пігулки.

Він проковтнув ліки, ліг на спину та подумав: «Я її вб'ю».

20

– Їж, – долинув голос Енні, і Пол відчув пекучий біль. Він розплющив очі та побачив перед собою Вілкс. Вона вперше опинилася на одному рівні з ним, обличчям до обличчя. З кволим, байдужим подивом він зрозумів, що вперше за незліченні тисячоліття він,

власне... сидів.

«До сраки!» – подумав Пол і знову міцно стулив повіки. Починався приплив. Палі сховалися під водою. Починався приплив, і, коли він закінчиться, наступного разу може вже не бути, тож він ловитиме хвилі, поки є що ловити, а посидіти він і пізніше встигне...

– Їж! – повторила вона.

За цим послідував черговий укол болю, від якого загуділа ліва частина голови. Пол заскиглив та спробував увернутися.

– Їж, Поле! Ти маеш отямитися, щоби трохи поісти, інакше...

Дззззінь! Вуха. Вона щипала його за мочку вуха.

– Добре, – замурмотів він, – добренько! Не скуби мене, заради Бога.

Він насилу розплющив очі. Повіки були важкими, наче до них почепили цементні блоки. І тої ж миті у роті з'явилася ложка, з якої в горло полився гарячий суп. Пол почав ковтати, щоб не захлинутися.

Раптом нізвідки (найбільш грандіозне повернення на пам'яті коментатора, пані та панове!) у поле зору увірвався Хочу-Їстоньки, наче перша ложка супу пробудила нутрощі Пола від гіпнотичного трансу. Решту він проковтнув швидше, ніж Енні встигала підносити йому ложку до рота. Поки він лигав та хлюпав, голод лише посилювався.

До Пола прийшов невиразний спогад, як вона викотила геть із кімнати лиховісну димучу жаровню, а натомість вкотила дещо, що він у своєму одурманеному сутінковому стані прийняв за продуктовий візок. Подібна ідея не викликала в нього жодного подиву чи зацікавлення. Зрештою, він гостював у Енні Вілкс. Жаровня, візочки з магазинів, завтра буде лічильник з парковки чи ядерна боеголовка. Поки мешкаєш у парку розваг, забавам краю не буде.

Тоді він був поринув у забуття, але зараз збагнув, що продуктовий візок виявився складеним інвалідним кріслом на колесах. Він сидів у ньому, понівечені ноги нерухомо випросталися вперед, тіло в ділянці таза набрякло з незвички та було невдоволене своїм новим становищем.

«Вона перенесла мене, поки я спав, – подумав він. – Підняла мене. Поки я спав, як дрова. Боже правий, ото вона сильна».

– Готово! – сказала Енні. – Рада бачити, що ти так гарно поїв супу, Поле. Гадаю, ти одужаєш. Не скажу, що будеш як новенький, – то, на жаль, ні, але якщо в нас більше не

трапляться подібних... подібних непорозумінь... гадаю, ти чудово собі одужаєш. А зараз я перестелю цю стару погану постіль, а коли вправлюся, то перевдягну тебе, старий поганцю, а потім, якщо тобі не болітиме сильно і якщо ти ще будеш голодний, я нагодную тебе тостами.

– Дякую, Енні, – покірно мовив він і подумав: «Горло. Якщо згадаю, то дозволю тобі облизати губи й сказати „Лишенько!“». Але тільки раз, Енні.

Один-єдиний раз».

21

За чотири години він лежав у ліжку та був готовий спалити всі свої книжки за єдину пігулку новрілу. Поки він сидів у кріслі, усе було добре (не беручи до уваги кількість дуру в його крові, яка би приспала половину Пруської армії[40 - Пруська армія – назва збройних сил Пруського королівства з 1701 до 1919 р., чисельність якої інколи сягала 200 тисяч.]), але зараз Пол почувався так, наче в нижній частині тіла вирував бджолиний рій.

Він дуже голосно кричав, мабуть, іжа щось-таки зробила йому, бо він не пригадував, щоб кричав так голосно відтоді, як виринув із темної хмари.

Пол відчував, що Енні, виключена, вимкнена з розетки, довго стояла в коридорі перед дверима його спальні та порожнім, нерухомим поглядом вивчала чи то дверну ручку, чи то візерунки ліній на власній долоні.

– Ось, – вона дала йому ліки. Цього разу дві пігулки.

Він проковтнув їх, тримаючи Енні за зап'ясток, аби дотягнутися до склянки.

– У місті я купила тобі два подарунки, – сказала вона, встаючи з ліжка.

– Невже? – прохрипів він.

Енні вказала на інвалідний візок зі сталевими підпорами для ніг, який похмуро прилаштувався в кутку.

– Другий я покажу тобі завтра. А тепер спи, Поле.

22

Проте сон довго не йшов. Пол плив у наркотичному тумані та розмірковував про ситуацію,

в яку потрапив. Тепер стало трохи легше. Легше думати про це, ніж про книжку, яку ти створив, а потім знищив.

Думки... уривки думок, наче клаптики тканини, з яких можна зшити стьобану ковдру.

Сусіди жили за багато миль від помешкання Вілкс, а ще, як казала сама Енні, не дуже її любили. Яке в них прізвище? Бойтони. Ні, Ройдмани. Точно, Ройдмани. Чи далеко звідси до міста? Та звісно, недалеко. Пол перебував в уявному колі, діаметр якого міг становити від п'ятнадцяти до сорока п'яти миль. У цьому колі стояв будинок Енні Вілкс, оселя Ройдманів та центр Сайдвіндера, яким би жалюгідно маленьким він не був...

«А моя машина? Моя „камаро“ також десь у цьому колі. Чи знайшла її поліція?»

Навряд, подумав Пол. Він був знаменитістю. Якби знайшли машину, зареєстровану на його ім'я, елементарна перевірка одразу би показала, що він побував у Боулдері, а потім зник. Якби знайшли його понівечену порожню машину, то розпочали би пошуки, про це заговорили би в новинах...

«Вона ніколи не дивиться новини по телебаченню, ніколи не слухає радіо, якщо, звісно, у неї немає навушників».

Ситуація трохи скидалася на оповідання з циклу Шерлока Голмса – про песика, який не гавкав[41 - Ідеться про оповідання сера Артура Конана Дойла «Срібний» (1892), у якому собака не загавкав під час убивства хазяїна, тож Шерлок Голмс дійшов висновку, що тварина знала вбивцю.]. Машину ще не знайшли, бо коп не приходили. Якби її вже виявили, то поліція перевірила би кожного мешканця цього уявного кола, чи не так? А скільки людей можуть проживати в такому колі, на верхів'ях Західного схилу[42 - Colorado Western Slope – частина штату Колорадо на захід від Континентального американського вододілу.]? Ройдмани, Вілкс, може, ще з десятків інших?

І те, що машину поки не знайшли, не означало, що її взагалі не знайдуть.

Його багата уява (такої не було ні в кого по материній лінії) взяла гору. Коп був високим, із холодним красивим обличчям, і, здається, бакени були трохи довші, ніж установлено. Він мав на носі темні сонцезахисні окуляри, в яких опитуваний міг бачити лише відображення власного лиця. У голосі чувся гугнявий діалект вихідця з Середнього Заходу[43 - Midwest – один із чотирьох географічних регіонів США, в який входять 12 центральних і північно-східних штатів.].

«Ми знайшли перекинуту машину на півдороги вниз по схилу Гамбаггі. Вона належить відомому письменнику на ім'я Пол Шелдон. На сидіннях та панелі приладів була кров, а його й слід загув. Може, вибрався та пішов собі, мов зачарований...»

Враховуючи стан ніг Пола, таке припущення більше скидалося на жарт, але звідки їм знати, які він мав травми. Вони могли лише припускати, що як Шелдона немає в машині, то він мав достатньо сил пройти хоч якусь відстань. Подібні міркування навряд чи наштотхнуть їх на те, щоби розглянути малоімовірну можливість викрадення, принаймні не зараз, а може, й ніколи.

«Ви не пам'ятаєте, чи бачили когось на дорозі в той день, коли була гроза? Високий чоловік сорока двох років із рудуватим волоссям. Можливо, вдягнений у сині джинси, картату фланелеву сорочку та парку. З вигляду – наче трохи пришиблений. Чорт забирай, може, він навіть імені свого не пам'ятав!»

Енні пригостить його чашкою кави на кухні. Енні переконується, що всі двері між кухнею та гостьовою кімнатою надійно зачинені. На випадок якщо Пол почне стогнати.

«Та ні, офіцере, жодної живої душі не бачила. Я, власне, чимдуж поквапилася з міста додому, коли Тоні Робертс сказав, що той страшний циклон так і не повернув на південь».

Коп поставить чашку та встане з-за столу.

«Що ж, мем, як ви побачите когось із такими прикметами, не зволікайте та одразу зв'яжіться з нами. Він досить відома особа. Про нього писали в журналі „Піпл“ [44 - «People» («Люди») – найпопулярніший американський щотижневик про знаменитостей.], ще в парочці інших...»

«Неодмінно, офіцере!»

І коп подасться геть.

А може, подібна ситуація вже відбулася, а Пол просто нічого не знав. Може, поки він забувався наркотичним сном, реальний прототип чи прототипи уявного копа вже відвідали Енні. Бачить Бог, він достатньо часу провів у відключці. Він розмірковував далі та вирішив, що це малоімовірно. Він був не якимсь там Джо Бло з Кокомо, блудьком без роду та племені. Про нього писали в «Піпл» (після виходу першого бестселера) та «Ас» [45 - «Us» («Ми») – американський щотижневик про знаменитостей, моду та індустрію розваг.] (після першого розлучення), про нього було питання в недільній колонці Волтера Скотта «Парад знаменитостей» [46 - «Walter Scott's Personality Parade» – колонка в журналі «Parade», де смакуються подробиці особистого життя зірок.]. Мали відбутися повторні перевірки: може, по телефону, може, коп самі мали приїхати. Коли пропадала знаменитість (навіть така псевдознаменитість, як письменник), поліція ставала особливо наполегливою.

«Друже, це всього лиш здогадки».

Може, здогадки, а може, логічні висновки. Так чи інакше, це все одно краще, ніж просто

лежати й нічого не робити.

А як щодо відбійників?

Пол спробував пригадати, але не зміг. Лише згадав, як потягнувся по сигарети, потім якимось незбагненим чином земля та небо помінялися місцями, а потім – темрява. Але, знову ж таки, логічне мислення (чи здогадки освіченої людини, якщо вам кортить зачванитися) дарувало надію, що копи ще не навідувалися. Зім'яті відбійники та порвані линви викликали би занепокоєння в дорожньої служби.

То що ж сталося насправді?

Пол втратив керування на відрізку дороги, де не було крутих схилів, просто рівчак, у який, перевернувшись, вилетіла його машина. Якби рівчак був глибший, там би стояли відбійники. Якби рівчак був глибший, Енні Вілкс навряд чи змогла би до нього дістатися, не згадуючи навіть про те, щоби самотужки витягнути його на дорогу.

Тож де була його машина? Звісно ж, її засипало снігом.

Пол прикрив очі рукою та побачив міський снігоприбирач, який під'їжджав до місця, де він дві години тому зазнав аварії. Увечері прибирач здається тьмяною оранжевою плямою у вируючому снігу. Водій закутався по самі вуха, на голові в нього старомодний залізничний кашкет, зшитий із синьо-білих клаптиків оббивної тканини. По його праву руку, на дні неглибокої канави, яка трохи далі переходить у звичний для гірської місцевості яр, лежить «камаро» Пола Шелдона. Вицвілий блакитний стікер «ГАРТА[47 - Gary Hart (1936) – американський політик-демократ, сенатор штату Колорадо, брав участь у президентських виборах 1984 р., коли переміг Рональд Рейган.] В ПРЕЗИДЕНТИ» на задньому бампері – найяскравіша пляма в тому рівчаку. Хлопець на снігочистії не помічає машини, бо стікер надто вицвілий, аби впасти в око. Бокові рала звужують поле зору, окрім того, вже стемніло, і він дуже втомився. Він просто хоче завершити останній рейс, передати снігочистій наступній зміні та випити заслужену чашку гарячої кави.

Він проїжджає повз, снігова хмара, що виривається з-під рала, засипає рівчак. «Камаро», яка була занесена по вікна, тепер вкрита снігом по дах. Пізніше, коли грозові сутінки вкінці загустішають, коли речі на відстані простягнутої руки здаватимуться нереальними, з'явиться друга зміна дорожньої служби. Вона поїде у зворотному напрямку та остаточно поховає «камаро» під снігом.

Пол розплющив очі та поглянув на стелю. По штукатурці розповзлося тонке мереживо тріщин, які утворювали візерунок, схожий на три переплетені літери «В». Він устиг досконально їх вивчити, не встаючи з ліжка протягом нескінченної низки днів, що тяглася після виходу з хмари. Тепер вони знову впали йому в око, і він став ліниво перебирати в пам'яті слова, що починалися на «В»: ворожий, відьомський, вихлястий та вивернутий.

Так.

Може, все так і було. Може.

Чи замислювалася Енні про те, що станеться, коли знайдуть його машину?

А вона могла. Вона була божевільною, але не дурненькою.

І все ж таки їй ніколи не спадало на думку, що може існувати ще одна копія «Швидких автовок».

«Так. І вона була права. Ця сука була права. Копії не існувало».

В уяві постали образи почорнілих сторінок, що літали по кімнаті, вогонь, запах акту знищення... Він вищирився на образи і спробував подумати про щось інше – багата уява не завжди мала гарні наслідки.

«Копії не існувало, а дев'ять письменників із десяти зробили би копію, якби заробляли стільки ж, скільки я отримував за свої найменш вдалі книжки, навіть не з серії „Мізері“. І їй не спало це на думку.

Бо вона не письменник.

А ще вона не дурна, в чому ми обоє вже переконалися. Гадаю, вона зациклена на собі, „я“ Енні не просто велике, воно грандіозне. Спалити рукопис здавалося їй правильним вчинком, проте її поняття про правильні вчинки можна зруйнувати такими банальними речами, як копіювальний апарат у банку та кілька стосів четвертаків... цей сигнал так і не з'явився на її радарі, мій друже».

Інші логічні висновки могли виявитися не більш стійкими, ніж піщані замки, проте його враження від Енні Вілкс було непорушним, наче Гібралтарська скеля. Він займався деякими дослідженнями, коли писав «Мізері», тому розумівся на неврозі та психозі краще, ніж пересічний обиватель. Він знав, що, хоча психопат із межевим розладом міг почергово впадати в глибоку депресію чи стан агресивного, радісного збудження, під цим завжди ховалося роздуте, хворе его, переконане, що вся увага прикута до нього, що воно грає першу скрипку великої драми, розв'язку якої, затамувавши подих, чекають мільйони невидимих глядачів.

Подібне его було не здатне утворювати деякі логічні зв'язки. Хід думок можна було передбачити, оскільки він простягався лише в одному напрямку: від хворої людини до предметів, ситуацій чи осіб, над якими суб'єкт не мав влади (чи до фантазій – невротик іще відокремлював їх від реальності, а психопат уже не бачив жодної різниці).

Енні Вілкс хотіла знищити «Швидкі автівки», і тому в її світі існував лише один примірник.

«Можливо, я зміг би врятувати цю клятву книжку, якби сказав, що є інші копії. Вона би зрозуміла, що палити рукопис – марна справа. Вона би...»

Пола вже долав сон, аж раптом розмірене дихання стало йому в горлі, а очі вирячилися.

Так, вона би побачила, що справа марна. Вона була би змушена визнати існування зв'язків, що ведуть до непідконтрольних речей. Скривджене его занило би...

«Характер маю!»

Якби вона віч-на-віч постала перед фактом, що не могла знищити «паскудну книжку», чи не захотілося би їй натомість знищити її автора? Зрештою, в Пола Шелдона копії не було.

Серце калатало. У сусідній кімнаті пробив годинник, і Пол почув над головою важкі кроки Енні. Тихе дзюрчання сечі. Зливання води в унітазі. Глухі стуки в стелю, поки вона йшла назад до ліжка. Рипіння пружин.

«Ти не будеш мене знову злити?»

Думки раптом пустилися чвалом, наче скакун-переросток, що вирвався з загорожі. Який висновок можна зробити з цього дешевого психоаналізу щодо його машини (якщо це взагалі можливо)? Про те, коли її знайдуть? Що цей висновок означав для нього?

– Хвилинку, – прошепотів він у темряві, – хвилинку, хвилинку, зачекайте на дроті. Повільніше.

Він знову затулив рукою очі й знову викликав образ патрульного з темними окулярами та надміру довгими бакенами. «Ми знайшли перекинуту машину на півдороги вниз по схилу Гамбаггі», – казав патрульний, і бла-бла-бла, бла-бла-бла.

Тільки цього разу Енні не запрошує його на каву. Цього разу вона не заспокоїться, поки він не забереться з її будинку та не поїде якнайдалі. Навіть на кухні, навіть крізь двоє замкнених дверей між кухнею та гостьовою кімнатою, навіть коли гість перебуває в наркотичному дурмані, патрульний все одно може почути стогін.

Якби його машину знайшли, Енні Вілкс одразу би дізналася, що справи кепські, чи не так?

– Так, – прошепотів Пол. Ноги знову починали боліти, але він майже не зважав на це, охоплений жахом від останньої здогадки.

Справи в Енні будуть кепські не тому, що вона забрала його до себе, тим паче якщо від місця аварії до її будинку ближче, ніж до Сайдвіндера (а Пол вважав, що так і є). За це її мають нагородити медаллю та пожиттєвим членством у фан-клубі Мізері Честейн (Пола доводило до сказу, що така річ існувала насправді). Проблема полягала в тому, що вона забрала його до себе, розмістила в гостьовій кімнаті та нікому про це не сказала. Ніякого дзвінка в місцеву лікарню: «Це Енні Вілкс, я зараз на дорозі, що веде з гори Гамбаггі. Тут якийсь хлопець, виглядає так, наче Кінг-Конг мав його за батута». Проблема в тому, що вона накачала його наркотою, до якої у неї, звісно, не мало бути доступу (навіть якщо Пол не такий «затарений», як йому це здається). Проблема в тому, що на додачу до наркотиків вона мала дивні методи лікування: встромляла голки в руки, майструвала шини з відпиляних шматків алюмінієвих милиць. Проблема в тому, що Енні Вілкс про щось свідчила в Денвері... «І вона стала головним свідком у справі, – подумав Пол, – закладаюся на будинок із садочком, що так воно й було».

Тож вона спостерігає, як коп від'їжджає на своєму кришталевому чистому (тобто за винятком зіплених кавалків снігу та солі, які ховаються під заднім бампером та підкрилками) поліцейському автомобілі, і Енні знову почувається в безпеці... але не в цілковитій безпеці, бо тепер вона – наче звір, що тримає носа за вітром. Постійно тримає.

Копи шукатимуть, шукатимуть і шукатимуть, бо він не якийсь там Джо Бло з Кокомо, він – Пол Шелдон, літературний Зевс, із брови якого вийшла Мізері Честейн, повелителька сміттєвих баків і королева супермаркетів. Може, коли вони його не знайдуть, то припинять пошуки чи почнуть копати в іншому місці. Але, може, один із Ройдманів бачив, як тої ночі Енні проїжджала на своїй Старій Бессі, а на задньому сидінні виднілося щось підозріле, що за формою нагадувало людину, загорнену в плед. Навіть якщо вони нічого не бачили, Енні не виключала можливості, що Ройдмани можуть усякого про неї понавигадувати – бо вони її не люблять.

Копи повернуться, і наступного разу її гість поводитиметься не так тихо.

Пол пригадав, як безпорадно забігали її очі, коли вогонь у жаровні мало не вирвався з-під контролю. Він бачив, як вона водила язиком по губах. Бачив, як вона бігала туди-сюди, стискаючи та розтискаючи кулаки, як раз у раз зазірала до гостьової спальні, де лежав він, загублений у хмарі. Як раз у раз вона скрикувала «Лишенько!» в порожніх кімнатах.

Вона вкрала рідкісного птаха з надзвичайним пір'ям, рідкісного птаха родом із Африки.

Що буде, якщо її викриють?

Ну, звісно ж, змусять давати свідчення. Свідчити в Денвері. І цього разу вона так просто не відкараскається.

Пол прийняв руку з очей. Він поглянув на переплетені «В», що п'яно розповзалися по

стелі. Йому не потрібно було знову ховати очі в руку, аби побачити, що буде далі. Вона може тримати його день або тиждень. Потрібен лише телефонний дзвінок або неочікуваний візит, і вона вирішить позбутися свого «gata avis»[48 - Латинський вираз, що дослівно означає «рідкісний птах», інколи перекладається як «біла ворона»]. Та зрештою вона все одно це зробить, як дикі собаки починають ховати вбиту здобич, коли за ними довго женуться.

Вона дасть йому п'ять пігулок замість двох або задавить подушкою. А може, просто пристрелить. Звісно, в неї має бути рушниця (зброя є майже в кожного горянина), яка позбавить її зайвих проблем.

Ні, не рушниця.

Забагато крові.

Залишаться речові докази.

Цього всього ще не сталося лише тому, що машину не знайшли. Скоріш за все, Пола шукають у Нью-Йорку чи Лос-Анджелесі, але ніхто не додумався попитати про нього в Сайдвіндері, штат Колорадо.

Але навесні...

По стелі блукали літери «В». Висотаний. Винищений. Втомлений.

Ппульсуючий біль у ногах давався взнаки. Наступного разу, коли проб'є годинник, прийде Енні. Пол злякався, що вона прочитає ці думки по його очах. Вони звучатимуть, наче передмова до оповідання, сповненого такого жаху, що його ніколи не напишуть. Він перевів погляд уліво. На стіні висів календар. На ньому був зображений хлопчик, що котився вниз по схилу на санчатах. Згідно з календарем, зараз був лютий, проте, згідно з його власними розрахунками, вже стояв початок березня. Просто Енні Вілкс забула перегорнути сторінку.

Скільки ще часу спливе, поки сніг розтане, а з-під нього вирине «камаро» з нью-йоркськими номерами та реєстраційним посвідченням на ім'я Пола Шелдона в бардачку? Скільки часу спливе, поки до Енні завітають патрульні чи вона дізнається про це з газет? Скільки ще часу до весняної відлиги?

Шість тижнів? П'ять?

«Може, стільки мені й лишилося жити», – подумав Пол, і його кинуло в трясцю. Ноги повністю прокинулися, і, поки Енні не прийшла та не дала йому чергову дозу ліків, він не зміг заснути.

Наступного вечора вона принесла йому «Роял». Модель для офісу, вона лишилася з тої доби, коли такі речі, як електричні друкарські машинки, кольорові телевізори та кнопкові телефони існували лише в науковій фантастиці. Апарат був чорний та офіційний, наче пара наглухо застібнутих черевиків. По обидва боки корпусу стояли скляні панелі, крізь які виднілися рукояті, пружини, клямки та стрижні. Сталевий вертальний важіль, тьмянний від невжиття, стирчав збоку, наче великий палець автостопника. Валик покритися пилом, тверда резинова поверхня затяглася тріщинами та зарубинами. Літери «ROYAL» розташувалися півколом на передній панелі машинки. Енні нахилила її, аби Пол зміг краще роздивитися, а потім, кречнувши, поставила на ліжко між його ногами.

Він утупився очима в машинку.

Невже вона посміхалася?

Господи Ісусе, здається, так.

Менше з тим, машинка вже скидалася на велику проблему. Зблякла стрічка мала два покриття: чорне та червоне. Він уже забув, що такі випускалися. І цей спогад не викликав жодної приємної ностальгії.

– Ну? – Енні радо всміхалася. – Що скажеш?

– Непогано! – одразу відповів він. – Справжній антикваріат!

Її усмішка захмарилася:

– Я її купляла не як антикваріат, а як звичайну вживану річ. Вживану річ у гарному стані.

Пол одразу вибухнув тирадою:

– Та ну! Якщо добряче подумати, не існує такої штуки, як антикварна друкарська машинка. Гарна машинка працюватиме вічно. Ці канцелярські крихітки – справжні монстри!

Якби він міг дотягнутися, то погладив би машинку. Якби він міг дотягнутися, він би її розцілював.

Усмішка Енні повернулася. Серце Пола трохи сповільнило темп.

– Я придбала її в «Зужитих новинках». Чи не дурна назва для крамнички? Але Ненсі

Дартмонгер, яка нею порядкує, теж дурнувата нівроку.

Енні трохи насупилася, але Пол одразу зрозумів, що вона хмуриється не на нього. Він чимдалі краще усвідомлював, що бажання вижити може бути звичайним інстинктом, але воно відкривало легкий доступ до удаваного співпереживання. Він усвідомлював, що все більше налаштовується на настрій Енні, на її цикли. Він уважно прислухався, як вона цокала, наче заведений годинник.

– Окрім дурості, вона ще й погана. Дартмонгер! Вона б мала носити прізвище Курвонгер! Двічі розлучена, а зараз живе з власником бару. Тому, коли ти згадав про антикваріат...

– Машинка чудова, – відповів він.

Енні замислилась на хвилину, а потім промовила, наче зізнавалася в чомусь:

– Там бракує «н».

– Невже?

– Так, бачиш?

Вона нахилила машинку, щоб він зміг поглянути на щільне півколо літерних важелів та побачити на одному з них відсутній майданчик – наче дірка на місці кутнього зуба в змарнілому, але неушкоджені вищирі.

– Бачу.

Вона опустила машинку. Ліжко злегка захиталося. Пол подумав, що апарат важить принаймні фунтів п'ятдесят. Він прийшов із тих часів, коли не було сплавів чи пластику... а також авансів із п'ятьма нулями за написання книжки та екранізацій, нав'язаних агентами, не було «Ю-ес-ей Тудей», «Ентертейнмент Тунайт»[49 - «USA Today» («США сьогодні») – одна з найпопулярніших щоденних газет у США, виходить з 1982 р.; «Entertainment Tonight» («Вечірні розваги») – телепередача про зірок і скандали навколо них, одна з найпопулярніших у США та по всьому світі, перший показ відбувся 1981 року.] або знаменитостей, що рекламують кредитні картки чи горілку.

«Роял» посміхалася до нього, провіщаючи неприємності.

– Вона запросила сорок п'ять, але скинула п'ятірку. За відсутню «н».

Енні лукаво посміхнулася до нього. «Та я й сама не дурна», казав її вигляд. Пол усміхнувся у відповідь. Приплив тривав, тому усміхатися й брехати було легко:

– Вона сама скинула? То ти не торгувалася?

Енні була явно собою задоволена та обережно додала:

– Я сказала їй, що «н» – дуже важлива літера.

– Молодець, чорт забирай!

Він зробив іще одне відкриття – мистецтво підлабузництва приходить із практикою.

Посмішка Енні стала зловтішною, ніби вона припрошувала розділити якусь ласу таємницю.

– Я їй сказала, що прізвище мого улюбленого письменника закінчується на «н».

– А в імені моєї улюбленої медсестри їх цілих дві!

Її обличчя заясніло. Неймовірно, але на щоках заграв рум'янець. От як це буде, подумав він, якщо поставити жаровню в роті одного з тих ідолів із оповідань Г. Райдера Гагарда. Такий вигляд він матиме вночі.

– Ну ти й пустунчик!

– Ні, – заперечив він, – аж ніяк.

– Гаразд!

Вона на мить відвела погляд (не порожній, а задоволений і трохи збентежений), щоб зібратися з думками. Пол міг би навіть втішатися цією розмовою, якби не друкарська машинка – така ж важка, як і жінка, що її принесла, і така ж несправна. Вона шкірилася до нього щербатим ротом, провіщаючи неприємності.

– Інвалідний візок обійшовся значно дорожче, – сказала вона. – А ціни на підкладні судна стали просто захмарними, відтоді як я... – Вона замовкла, насупилась, прочистила горло, а потім поглянула на нього та всміхнулася. – Але ти маєш учитися сидіти, тому мені зовсім не шкода тих грошей. Окрім того, у тебе не вийде друкувати лежачи, чи не так?

– Ні...

– Тому я приготувала дошку... вирізала за розміром... і папір... почекай!

Вона вибігла з кімнати, наче дівчисько, лишивши Пола сам на сам із машинкою. Посмішка зникла тої ж миті, як Енні обернулася до нього спиною. «Роял» ніколи не мінялася. Пізніше

Пол здогадався, що давно був підозрював, чим це закінчиться. Він знав, як звучатиме машинка, як вона клацатиме своїм вискалом, наче персонаж зі старих стріпів[50 - Стріпи – комікси або коротенькі мальовані історії, які друкували в газетах з початку XX століття.] про Дакі Даддлза.

Енні повернулася з пачкою паперу «Кроссабл Бонд» у термопластиковій плівці та дошкою три фути завширшки та чотири завдовжки.

– Дивись! – Вона поклала дошку на бильця візочка, що стояв біля ліжка, наче якийсь поважний сухорлявий гість. Пол уже бачив свій силует, який сидів, придавлений дошкою, наче в'язень.

Енні поставила машинку на дошку, обличчям до примарного силуету, а поруч поклала пачку «Кроссабл Бонд» – папір, який він ненавидів понад усе, бо від частого гортання сторінок чорнила починали розмазуватися. Таким чином Енні створила щось на кшталт робочого місця для каліки.

– Як тобі?

– На вигляд непогано, – промовив Пол, з неймовірною легкістю сказавши найбільшу брехню в своєму житті, а потім поставив запитання, відповідь на яке знав заздалегідь: – Як ти гадаєш, що я напишу?

– Ох, Поле, – сказала вона, обернувшись до нього та зарум'янившись іще дужче. В очах затанцювали радісні вогники. – Я не гадаю, я знаю! За допомогою цієї друкарської машинки ти створиш новий роман! Свій кращий роман! «Повернення Мізері»!

24

Повернення Мізері. Він нічого не відчував. Він подумав, що так само нічого не відчуває робітник, якому щойно відтяло руку електричною пилкою і який із байдужою цікавістю оглядає свій зап'ясток, що фонтанує.

– Так! – сказала Енні. Її обличчя сяяло, наче пошуковий ліхтар уночі. Сильні руки були схрещені на грудях. – Ти напишеш книжку тільки для мене, Поле! Відплата за те, що я поставлю тебе на ноги! Один-єдиний примірник нового роману про Мізері! У мене буде те, чого нема ні в кого іншого в цілому світі, як би їм того не хотілося! Уяви собі!

– Енні, Мізері померла.

Дивовижно, але водночас прийшла неймовірна думка: «Я зможу її повернути». Ця думка сповнила його втоми та огиди, але не викликала подиву. Зрештою, людина, яка змогла

пити мильну воду з відра, має спромогтися на підконтрольну творчість.

– Ні, не померла, – замріяно відповіла Енні. – Навіть коли я... злилася на тебе, то знала, що вона насправді не померла. Я знала, що ти не зможеш її вбити. Бо ти хороший.

– Невже? – спитав він та поглянув на друкарську машинку, яка посміхнулася у відповідь. «Подивимось, на що ти здатний, любий друже», – прошепотіла вона.

– Так!

– Енні, я не знаю, чи зможу сидіти в цьому кріслі. Останнього разу...

– Останнього разу було дуже боляче, можу заприсягнутися. І наступного разу також болітиме. Може, навіть більше. Але настане день – а він не за горами, хоча тобі може здатися, що минуло багато часу, – коли болітиме менше. І ще менше. І ще менше.

– Енні, скажи мені дещо.

– Звісно, голубе!

– Якщо я напишу тобі це оповідання...

– Роман! Гарний, великий роман, як і всі інші. Може, навіть більший!

На секунду Пол заплющив очі, а потім знову подивився на неї.

– Згода, якщо я напишу тобі цей роман, ти відпустиш мене, коли я закінчу?

Обличчям Енні промайнула тінь занепокоєння, і вона пильно, уважно поглянула на нього.

– Ти так говориш, наче я тримаю тебе за в'язня, Поле.

Він нічого не відповів, просто дивився на неї.

– Гадаю, до того часу, як ти закінчиш, ти вже будеш готовий... готовий до людського товариства, – сказала вона. – Ти це хотів почути?

– Так, саме це.

– Чесне слово, я підозрювала, що в письменників велике его, а виявляється, вони ще й невдячні!

Пол не відривав погляду від Енні, і за деякий час вона роздратовано та трохи знічено

потупила очі.

Урешті-решт він промовив:

– Мені будуть потрібні всі книжки «Мізері», якщо вони в тебе є, бо я не маю своєї конкордації.

– Звісно, що є! – відповіла вона. – А що таке конкордація?

– Швидкозшивач, у який я складаю всі свої нотатки з «Мізері», – пояснив він. – В основному персонажі та місця з перехресними посиланнями, розбиті на три-чотири підгрупи. Сюжетні лінії. Історичні довідки...

Пол бачив, що вона його майже не слухала. Уже вдруге вона не вказувала жодної цікавості до секретів ремесла, від яких слухачі майстер-класів тамували подих. І причина була проста, як стара правда. Енні Вілкс була ідеальним читачем, жінкою, яка обожнювала історії та зовсім не цікавилась процесом їх створення. Вона була уособленням вікторіанського архетипу Вірного читача. Її не цікавили конкордації та посилання, оскільки для неї Мізері та персонажі, що її оточували, були цілковитою реальністю. Посилання їй ні про що не говорили. Може, якби Пол заговорив про перепис населення в Малому Данторпі, вона би виявила хоч якесь зацікавлення.

– Я дістану тобі всі книжки. Вони трохи пошарпані, але ж це ознака того, що їх люблять і перечитують, чи не так?

– Так, – відповів він, цього разу не збрехавши, – саме так.

– Я навчуся переплітати книги, – замріялась вона. – Я сама зроблю палітурку для «Повернення Мізері». Це буде єдина справжня книжка, яку я матиму, окрім Біблії моєї матері.

– От і добре, – сказав він, аби просто щось сказати. У шлунку з'явилася легка нудота.

– Тому зараз я піду, аби ти розкинув розумом як годиться, – повідомила вона. – Це так хвилює! Як ти гадаєш?

– Так, Енні, дуже хвилює.

– За півгодини я принесу тобі курячу грудку з картопляним пюре та горошком. Навіть трохи «Джеллі-О»[51 - «Jelly-O» – марка популярних желейних десертів американської компанії «Kraft Foods»], бо ти був слухняним хлопчиком. А ще я подбаю, аби ти вчасно дістав свої пігулки. Ввечері навіть отримаєш на одну більше, ніж заведено, якщо буде потреба. Я пильнуватиму, аби ти добре поспав, адже завтра тобі треба ставати до роботи. Може

закластися, ти одужуватимеш швидше, коли працюватимеш!

Вона підійшла до виходу, озирнулася і, гротескно викрутившись, послала йому здаля поцілунок.

Енні причинила за собою двері. Полу не хотілося дивитися на друкарську машинку, і деякий час він опирався, проте згодом погляд безпорадно повернувся до неї. Вона стояла на письмовому столі та посміхалася. Дивитися на неї було все одно, що дивитися на знаряддя для тортур: чобіток, дибу-ложе, дибу-підвіс, які поки стояли без діла, до певного моменту.

«Гадаю, до того часу, як ти закінчиш, ти вже будеш готовий... готовий до людського товариства».

«О, Енні, ти збрехала нам обом. Я це знав, і ти це знала. Я бачив це у твоїх очах».

Перед ним відкривалися обмежені перспективи, які не провіщали жодного задоволення: шість тижнів життя, які він проведе, страждаючи від болю в зламаних ногах та поновлюючи своє знайомство з Мізері Честейн, у дівоцтві Кармайкл, після чого відбудеться квапливий похорон на задньому дворі. А може, вона згодує його рештки свині на ймення Мізері, ото було б справедливо, хоч як огидно та жахливо.

«То не роби цього. Розізли її. Вона – наче ходяча пляшка нітрогліцерину. Потруси її трохи. Хай вона вибухне. Усе ж краще, ніж лежати тут і страждати».

Він спробував затримати погляд на переплетених «В», але незабаром знову дивився на друкарську машинку. Вона стояла на письмовому столі – німа, товстошкіра, повна слів, які йому не хотілося писати, вишкірялася щербатою посмішкою.

«Не схоже, що ти сам у це віриш, любий друже. Гадаю, ти хочеш вижити, навіть якщо тобі дуже болітиме. Якщо для цього необхідно влаштувати повернення Мізері, ти це зробиш. Принаймні, спробуєш, але спочатку тобі треба розібратися зі мною... І твоя пика мені не до вподоби».

– Навзаєм, – прохрипів Пол.

Цього разу він спробував дивитися у вікно, за яким ішов сніг. Пол не помітив, коли саме перевів погляд, проте скоро він знову витріщався на друкарську машинку – з палким, гидливим зачаруванням.

Сидіння завдавало не такого сильного болю, як він боявся, і це було добре, бо, як показував попередній досвід, опісля болітиме сповна.

Енні поставила тацю з їжею на стіл і підкотила візок до ліжка. Вона допомогла Полу сісти (в тазі спалахнув тупий пульсуючий біль, який згодом ущух), а потім нахилилася, притиснувшись шиєю до його плеча, наче кінь. Якусь мить він відчував биття її пульсу, і його обличчя смикнулося від огиди. Потім права рука Енні міцно обхопила його спину, а ліва – сидниці.

– Намагайся не рухати ногами нижче колін, поки я тебе переношу, – сказала вона та вправно стягнула його в крісло. Вона зробила це з легкістю жінки, яка ставить книжку в просвіт між томами на полиці. Так, Енні була сильною. Навіть якби він був у доброму здоров'ї, результат поединку між ним і цією жінкою був би досить сумнівним. А в його теперішньому стані це мало б такий вигляд, наче Воллі Кокс вийшов проти Бум-Бум Манчині[52 - Wally Cox (1924–1973) – американський комік, відомий роллю Каспара Мілктоста – «тихого, сором'язливого чоловіка, якого постійно б'ють»]; Ray «Boom Boom» Mancini (нар. 1961) – колишній боксер, чемпіон світу в легкій вазі з 1982 до 1984 року.].

Вона поклала перед ним дошку.

– Бачиш, як ладно стає? – сказала вона та пішла до столу по їжу.

– Енні?

– Так.

– Чи не могла би ти повернути друкарську машинку іншим боком? Аби вона в стіну дивилася.

Енні насупилася:

– І з якого дива я маю це робити?

Бо я не хочу, щоби вона всю ніч мені шкірилась.

– Давні забобони, – відповів він. – Я завжди відвертаю машинку до стіни перед тим, як сідати писати.

Він помовчав і додав:

– Власне, я так роблю щоночі, поки пишу.

– Це як «ступиш на щілину – зламаєш спину». Я, по можливості, намагаюся не наступати

на щілини, – сказала вона та розвернула «Роял» так, що тепер вона посміхалася самій лише голій стіні. – Так краще?

– Набагато.

– От дурненький, – сказала вона та почала його годувати.

26

Йому снилося, ніби Енні Вілкс викликає з пляшок джинів та бісів і літає на чарівному килимі при дворі якогось казкового арабського халіфа. Коли килим промайнув повз Пола (її волосся струменіло по спині, а погляд був жвавий та яскравий, наче в капітана, що веде свій корабель поміж айсбергів), він помітив, що тканина сплетена з зелених і білих ниток, а візерунок складається в номерний знак штату Колорадо.

«У сиву давнину, – гукала Енні. – Це сталося в сиву давнину. Коли прадід мого прадіда був іще малим. Це розповідь про те, як бідний хлопчик. Мені переповів це чоловік, який. У сиву давнину. У сиву давнину».

27

Пол прокинувся від того, що Енні трясла його за плече, а яскраве ранкове сонце крадькома зазірало у вікно. Снігопад припинився.

– Вставай, сонько! – Енні мало не щебетала. – Я принесла тобі йогурт і варене яечко, а потім час сідати за роботу.

Вона горіла від нетерпіння. Пол зазірнув у її обличчя, і до нього прийшло нове дивне відчуття – надія. Йому наснилося, що Енні Вілкс була Шехерезадою[53 - Шехерезада – героїня казок «Тисяча й однієї ночі», дружина царя Шагріяра, який мав звичай убивати своїх наречених одразу після першої шлюбної ночі. Шехерезада взялася щоночі оповідати йому цікаві нескінченні історії, аби врятувати життя собі та майбутнім дружинам.], її масивне тіло було вдягнене в прозорі одежі, великі ноги запнуті в рожеві капці зі стразами та загнутими носками. Вона правила своїм чарівним килимом і промовляла закляття, що відчиняли двері до найкращих історій. Але, звісно, не Енні Вілкс була Шехерезадою, а він. І якщо він добре писатиме, вона не зможе його вбити, поки не дізнається, як усе скінчилося, як би голосно не наказували їй звірячі інстинкти, що вона мусить...

Чи не з'явився в нього шанс?

Пол перевів погляд від Енні та помітив, що вона розвернула машинку перед тим, як будити

його. «Роял» привітала Пола сліпучою посмішкою з вибитим зубом, примовляючи, що сподіватися – нормально, а боротися – благородно, але в кінці він залишиться сам на сам зі своєю злою долею.

28

Енні підкотила крісло до вікна, і вперше за багато тижнів на Пола впали сонячні промені. Йому здалося, що бліда, як крейда, помережена легкими пролежнями шкіра дякує та урчить від задоволення. Шибки затягнулися по краях морозними візерунками, і коли він підніс руку до вікна, то відчув, що його, наче купол, оточує шар холоду. Це відчуття освіжало і водночас було ностальгійним, наче лист від старого друга.

Уперше за багато тижнів (а здавалося, що років) Пол зміг поглянути на краєвид, який відрізнявся від незмінного оздоблення гостьової кімнати: сині шпалери, фотографія Тріумфальної арки, довгий-довгий місяць лютий у вигляді хлопчика, що мчить униз по схилу на санчатах (Полові подумалося, що, навіть коли йому судилося пережити чергування січня з лютим іще разів п'ятдесят, він до останнього буде згадувати обличчя цього хлопчика в плетеній шапочці). Він розглядав цей новий світ із тим самим захватом, із яким у дитинстві дивився свій перший мультик «Бембі»[54 - «Bambi» (1942) – мультиплікаційна драма режисера Девіда Хенда виробництва компанії Волта Діснея про оленятко на ім'я Бембі.].

Обрій був близько, як і завжди в Скелястих горах, де далекі простори світу неодмінно вкорочувалися вивернутою з землі гірською породою. На блакитному ранковому небі не було жодної хмаринки. По схилу найближчої гори здіймався килим зеленого лісу. Відкрита місцина акрів у сімдесят простягалася між будинком та кромкою гаю. Вона була встелена незайманим сліпучо-білим снігом, і тому неможливо було розрізнити, чи під ним рілля, чи пасовище. На тлі цієї відкритої ділянки виділялася лише одна будівля – охайний червоний сарай. Коли Енні говорила про худобу або Пол бачив, як вона похмуро плентається повз його вікно, розбиваючи пару від дихання своїм непроникним, виставленим уперед обличчям, він уявляв собі занедбану халупу, як на малюнках у дитячих книжках про привидів, – дугоподібний дах, за багато років викривлений під вагою снігу, тьмяні запорошені вікна, деякі з них вибиті та закриті шматками картону, високі двійчасті двері, можливо, з виламаними завісами, розчахнуті назовні. Ця охайна, чепурна будівля, пофарбована в темно-червоний колір із кремовим обрамком, скидалася на гараж на п'ять машин якогось заможного сільського пана, який замаскував його під сарай. Перед ним стояв джип «черокі»[55 - «Jeep Cherokee» – лінійка позашляховиків американського концерну «Крайслер».], який на вигляд мав років п'ять, проте був ретельно доглянутий. По один бік від машини був ківш фірми «Фішер» на саморобній дерев'яній рамі. Аби під'єднати ківш до «черокі», Енні треба було лише обережно підвести джип до рами, щоби скоби на бампері збігались із пазами на ковші, та перекинути блокувальний важіль на панелі приладів. Ідеальний транспорт для самотньої жінки, яка не має сусідів, що могли би

ій допомогти (звісно, за винятком тих нетіпах Ройдманів, але Енні не взяла б у них і тарілки зі свинячими котлетами, навіть якби помирала з голоду). Під'їзна доріжка була ретельно прибрана від снігу, на підтвердження того факту, що Енні дійсно користувалася ковшем, але дороги видно не було – вона ховалася за рогом будинку.

– Бачу, ти вподобав мій сарай, Поле.

Він здригнувся та озирнувся. Стрімкий, непрорахований рух пробудив біль, який віддано вгризнувся в рештки гомілок і в зіжмуткований сольовий купол, що замінив йому ліве коліно. Біль іще раз сполохнувся, проштрикуючи голками тіло, недосяжний у своїй кістковій в'язниці, а потім запав у легку дрімоту.

Енні тримала тацю з іжею. М'який, перемолотий харч для каліки... але від одного погляду на їжу шлунок загуркотів. Коли Енні підійшла ближче, Пол побачив, що на ній білі черевички з тонкою підошвою.

– Так, він дуже гарний.

Вона поклала дошку на бильця крісла та поставила на неї тацю. Потім присунула стілець та сіла біля Пола, спостерігаючи, як він їсть.

– Фу-ти, ну-ти! Гарний той, хто гарно робить, як казала моя мати. Я тримаю його в порядку, бо, якби не тримала, сусіди би розп'яталися. Вони постійно шукають приводу, аби залити мені сала під шкуру чи пустити про мене пліток. Тому я все тримаю в порядку. Зовнішній вигляд дуже-дуже важливий. Щодо сараю, то мороки з ним небагато, якщо не відкладати справи на безрік. Скидати долі сніг, аби не провалився дах, – то найбільша бякота.

«Бякота, – подумав він, – запам'ятай це слово з лексику Енні Вілкс для своїх мемуарів – себто якщо тобі колись випаде нагода написати мемуари. Разом із „ковінками“, „птахами-нетіпахами“ та всіма іншими, які з'являться трохи згодом, будь певен».

– Два роки тому я попросила Біллі Гавершема викласти дах спеціальними стрічками. Клацаеш перемикачем, вони нагріваються та розтоплюють кригу. Проте цієї зими вони більше не знадобляться, бачиш, як сніг тане сам по собі?

Виделка з яйцем стала на півдороги до рота. Вона зупинилася на льоту, поки Пол дивився на сарай. По краю даху звисала низка бурульок. Із кінчиків бурульок струменіли краплі, швидко струменіли. Кожна краплина зблискувала перед тим, як упасти у вузький крижаний рівчак під стіною сараю.

– Уже сорок п'ять градусів, а ще й дев'ятої немає, – безтурботно продовжувала Енні, поки Пол уявляв собі, як задній бампер «камаро» проступає крізь залежаний сніг і виблискує під сонцем. – Звісно, це не надовго, нас чекають іще два-три похолодання, а може, ще

одна велика завірюха, але весна вже йде, Поле. Моя мати казала, що передчуття весни схоже на передчуття раю.

Він поклав на тарілку виделку з недоїденим яйцем.

– Не хочеш останній шматочок? Наївся?

– Наївся, – погодився він, а подумки спостерігав, як Ройдмани повертаються з Сайдвіндера, як блискавка стріла світла потрапляє в обличчя містера Ройдмана, а він щулиться та прикриває очі рукою: «Що там унизу, Гем?.. І не кажи, що я з'їхав з глузду, там точно щось є! Відблиск мало не попалив мені зір! Здавай назад, хочу ще раз глянути».

– Тоді я приберу тацю, – сказала Енні та окинула його м'яким люблячим поглядом, – а ти можеш починати. Навіть не можу передати, яка я схвильована, Поле.

Енні вийшла, а Пол лишився сидіти у візку та спостерігати, як вода стікала по бурульках, що звисали з даху сараю.

29

– Я би хотів якийсь інший папір, якщо тобі не важко його дістати, – сказав Пол, коли Енні повернулася, щоби поставити друкарську машинку та папір на дошку.

– Інший? – перепитала вона, постукуючи пальцем по загорнутій у целофан пачці «Кроссабл Бонд». – Але ж це найдорожчий папір з усіх! Я спитала, коли вибирала його в магазині «Пейпер Петч»!

– А хіба мама не казала тобі, що найдорожче не завжди означає найкраще?

Енні насупилася. Первинна захисна реакція змінилася обуренням. Пол здогадувався, що наступною стадією буде лють.

– Ні, не казала, містере Розумако. Вона казала, що як купляєш щось за безцінь, то й матимеш собі дешеву річ.

Пол із часом зрозумів, що погода, яка вирувала всередині Енні, була схожа на весну Середнього Заходу. Цю жінку повнили торнадо, що тільки й чекали вирватися на волю, і якби якийсь фермер подивився на небо, схоже наразі на обличчя Енні, то він би в цю ж саму мить зібрав родину та доправив у підземне сховище. Чоло Енні зблідло. Ніздрі раз у раз роздувалися, наче у тварини, що почула вогонь. Пальці гнучко розправлялися, а потім знову зціплювалися в кулаки, захоплюючи та стискаючи між собою повітря.

Пол був уразливий перед Енні, але водночас не міг без неї обходитися, і це усвідомлення воляло йому, щоби він відступив, власкавив її, поки ще був час, як плем'я в одному з цих оповідань Гаггарда умилювало свою розлючену богиню, приносячи жертви її кам'яному обличчю.

Але інша половина Пола Шелдона, не така залякана та більш практична, нагадала йому, що він не зможе грати Шехерезаду, якщо постійно боятиметься та заспокоюватиме Енні кожного разу, як вона сердитиметься. Якщо він буде весь час їй догоджати, вона тільки більше розгуляється. Ця половина доводила: «Якби ти не мав того, що їй потрібне, вона б одразу відвезла тебе в лікарню або невдовзі б убила, щоб убезпечити себе від Ройдманів, бо для Енні світ повний Ройдманів, для Енні вони ховаються за кожним кущем. І якщо ти зараз не приборкаєш цю відьму, Полі, хлопчику мій, далі буде тільки гірше».

Її дихання пришвидшилося, вона мало не задихалася, стискання-розтискання долонь також прискорювалось, і тоді Пол зрозумів, що вона вже вийшла з-під контролю.

Зібравши до купи рештки хоробрості, відчайдушно намагаючись дібрати тональність, щоби вдати легке роздратування, Пол вимовив буденним голосом:

— Я би на твоєму місці не злився. Це все одно не допоможе.

Вона застигла на місці, ніби Пол дав їй ляпаса, та кинула на нього скривджений погляд.

— Енні, — терпляче продовжив він, — нічого страшного не відбувається.

— Це твої хитрощі, — відповіла вона. — Ти не хочеш писати мені книжку, тому вдаєшся до хитрощів, щоби не починати. Я так і знала. Отакої! Але це не спрацює. Це...

— Це дурниці, — заперечив він. — Хіба я казав, що не збираюся писати?

— Ні... Ні, але...

— Правильно, бо я збираюся. І якщо ти підійдеш ближче та поглянеш на дещо, я покажу, в чому проблема. Подай мені, будь ласка, вебстерів горщик...

— Вебстерів... що?

— Ту маленьку посудину з ручками та олівцями, — пояснив він. — Працівники редакцій інколи називають її вебстеровим горщиком, на честь Деніеля Вебстера[56 - Daniel Webster (1782–1852) – американський політик, сенатор штату Массачусетс; звісно, до горщика з ручками не має жодного стосунку. Скоріш за все, Пол називає ту посудину на честь Ноа Вебстера (1758–1843) – американського лексикографа та укладача «Американського словника англійської мови»].

Пол збрехав, не вагаючись жодної миті, проте ця брехня мала бажані наслідки – Енні здавалася спантеличеною, як ніколи, загублена в спеціалізованому світі, про який не мала жодного уявлення. Збентеження ще більше розсіяло (а отже, розрядило) її люті. Він бачив, що тепер Енні навіть не знала, чи мала право злитися.

Вона принесла горщик із ручками й олівцями та зі стуком опустила його на дошку. Пол подумав: «Чорт забирай! Я переміг...» Ні, не так. Мізері перемогла.

«Але це теж не зовсім правильно. Ти забув про Шехерезаду. Перемогла Шехерезада».

– І що? – пробурчала Енні.

– Дивись.

Пол відкрив пачку «Кроссабл», дістав аркуш, узяв нагострений олівець та провів на папері тонку лінію. Потім узяв кулькову ручку та провів іще одну паралельну лінію. Потім він ковзнув великим пальцем по злегка шерехатій поверхні аркуша. Обидві лінії розпливлися слідом за пальцем, причому олівець мазався трохи більше, ніж ручка.

– Бачиш?

– І що?

– Друкарське чорнило теж буде мазатися, – відповів він. – Не так сильно, як олівець, але гірше, ніж кулькова ручка.

– То ти збираєшся сидіти та натирати великим пальцем кожну сторінку?

– Навіть якщо просто гортати сторінки, то чорнило добряче розмажеться за тиждень, за лічені дні, – сказав він, – а коли над рукописом працюють, його часто гортають. Постійно доводиться проглядати написаний текст, аби звірити ім'я чи дату. Господи, Енні, перша річ, яку ти дізнаєшся в цьому бізнесі, – редактори ненавидять читати рукописи, надруковані на папері «Кроссабл Бонд». Майже так само, як ненавидять примірники, написані від руки.

– Не кажи так. Терпіти не можу, коли ти так це називаєш.

Він подивився на неї зі щирим подивом:

– Не називати так що?

– Ти потвориш даний тобі Богом талант, називаючи його бізнесом. Терпіти цього не можу.

– Вибач.

– І е за що, – непохитно відповіла вона. – З таким самим успіхом ти міг би назвати себе шлюхою.

«Ні, Енні, – подумав він, і раптом його сповнила лють. – Я не шлюха. У „Швидких автівах“ ішлося саме про те, як не бути шлюхою. І якщо добре подумати, то саме через це я вбив цю кляту сучку Мізері. Я їхав на Західне узбережжя, аби відсвяткувати те, що позбавився свого статусу шлюхи. А ти витягла мене з розбитої машини після аварії та повернула в той самий бордель. По два долари з носу, за чотири прокочу навколо світу. Але час від часу я бачу вогник у твоїх очах, і він говорить, що десь глибоко всередині ти теж про це знаєш. Присяжні відпустили тебе через неосудність, але мені до цього ще далеко, Енні. У мене повний порядок із головою».

– Гарне зауваження, – сказав він. – Тож, повертаючись до теми паперу...

– Буде тобі цей кукурікнутий папір, – похмуро відповіла Енні, – просто скажи, що купити, і я куплю.

– Ти маєш усвідомлювати, що я на твоєму боці...

– Не сміши мене. Ніхто не був на моєму боці відтоді, як двадцять років тому померла моя мати.

– Тоді думай, як хочеш, – сказав він. – Якщо ти настільки не впевнена в собі, це твої проблеми. Ти навіть не можеш повірити в те, що я щиро вдячний за врятоване життя.

Пол уважно спостерігав за Енні та знову побачив у її очах спалах непевності й бажання вірити. Добре. Дуже добре. Він дивився на неї з усією відвертістю, на яку був здатен, і подумки знову уявляв, як проштрикує їй горло гострим уламком скла, раз і назавжди випускаючи кров, що живила цей хворий мозок.

– Принаймні, ти можеш повірити, що я на боці книжки. Ти казала, що справиш для неї палітурку. Ти мала на увазі, що збираєшся прошити рукопис? Саме друковані сторінки?

– Звісно, це я й мала на увазі.

«Авжеж. Бо якщо ти понесеш цей рукопис до палітурника, можуть виникнути питання. Ти, може, наївна, коли йдеться про книжки та видавничу справу, але не настільки. Пол Шелдон перебуває в розшуку, і палітурник може запам'ятати, як отримав рукопис цілої книжки, у якій йдеться про найвідомішого персонажа Пола Шелдона, саме коли письменник зник у невідомому напрямку, чи не так? І він, звісна річ, запам'ятає вимоги до замовлення (такі дивні, що будь-який палітурник зверне на них увагу). Одна копія рукопису розміром з

роман.

Одна-єдина».

«Ви, офіцере, питаєте, яка вона з себе? Ну, велика жінка. Трохи скидається на кам'яного ідола з оповідань Г. Райдера Гаггарда. Хвилинку, я записав її ім'я та адресу... Дайте-но зазирну в накладні...»

– Ідея також непогана, – сказав він. – Прошитий рукопис теж може бути збіса гарним. Ніби хороше фоліантове видання. Але книжка має служити довго, Енні, і якщо я друкуватиму її на папері «Кроссабл», то за десять років ти матимеш стос чистих аркушів. Якщо, звісно, просто не покласти її на поличку.

Але ж вона на таке не погодиться? Господи Ісусе, аж ніяк. Вона захоче брати книжку до рук щодня, як не щогодини. Брати та милуватися нею.

Обличчя Енні набуло дивного скам'янілого виразу. Полові не подобалася ця вперта, мало не показова непохитність. Вона його тривожила. Він міг розпізнати її злість, але в цьому новому виразі було щось підозріле, непроникне, водночас майже блазенське.

– Годі пояснювати, – сказала вона. – Я вже пообіцяла дістати тобі папір. Який?

– У тому магазині канцелярського приладдя, куди ти ходиш...

– «Пейпер Петч».

– Так, «Пейпер Петч». Скажи їм, що тобі треба дві ризи: риза – це пачка на п'ятсот сторінок...

– Знаю, Поле, я не дурна.

– Я знаю, що ти не дурна, – відповів він і занепокоївся ще більше. Біль у ногах знову починав гомоніти, а в ділянці таза заговорив на повний голос – Пол сидів уже близько години, і розлад у нижній частині тіла давався взнаки.

«Спокійно, заради Бога, ти ж не хочеш втратити все, що встиг здобути!»

«А чи здобув я щось? Чи просто переконую себе в цьому?»

– Попроси дві ризи білого дрібнозернистого паперу для трафаретного друку. «Гаммермілл Бонд» – гарна марка, а також «Трайд Модерн». Дві ризи такого паперу коштуватимуть дешевше за одну пачку «Кроссабл», і їх вистачить, щоби надрукувати та передрукувати книжку.

– Поїду прямо зараз, – сказала вона та раптом підвелася.

Пол занепокоєно поглянув на Енні, розуміючи, що вона знову покине його без ліків і що він залишиться у візочку. Сидіти вже було боляче, і біль стане просто нелюдським до того часу, як вона повернеться, навіть якщо поспішатиме.

– У цьому немає потреби, – похапцем вимовив він. – Можна почати й з «Кроссабл», зрештою, все одно доведеться передруковувати.

– Тільки дурні починатимуть гарну справу з поганим знаряддям.

Енні взяла пачку «Кроссабл Бонд», схопила аркуш із двома розмазаними лініями та зібгала його в м'ячик. Вона кинула те й друге до сміттового кошика, а потім обернулася до Пола. Скам'янілий, непохитний вираз прикривав її обличчя, наче маска. Очі зблискували, як два потьмянілі десятицентовики.

– Поїду до міста просто зараз, – сказала вона. – Я знаю, тобі кортить почати якомога швидше, оскільки ти на моєму боці... – останні три слова вона промовила з сильним, уїдливым сарказмом (а ще, подумалося Полові, з такою ненавистю до самої себе, якої Енні досі не знала). – Тож не буду навіть гаяти часу, щоб перекласти тебе в ліжко.

Вона посміхнулася, розтягуючи рота, наче лялька, та беззвучно ступила до нього у своїх білих медичних капцях. Пальці торкнулися його волосся. Він здригнувся. Він не хотів, але не зміг нічого з собою зробити. Мертвецький вишкір Енні тільки поширшав.

– Хоча мені здається, що ми можемо відкласти початок «Повернення Мізері» на день... чи два... і навіть на три. Так, може минути цілих три дні, перш ніж ти зможеш нормально сидіти. Через біль. Шкода. Я вже поставила шампанське в холодильник. Доведеться нести його назад у сарай.

– Енні, послухай, я зможу почати, якщо ти...

– Ні, Поле.

Вона підійшла до дверей, потім обернула до нього своє скам'яніле обличчя. Тільки очі, ці тьмяні десятицентовики, горіли життям із-під насуплених брів.

– Я хочу, щоб ти дещо усвідомив, – продовжувала вона. – Ти гадаєш, що можеш мене обманути, задурити голову, бо на перший погляд я видаюся повільною та тупою. Але я не повільна, Поле, і не тупа.

Раптом її обличчя наче розчахнулося. Кам'яна непроникність розсипалася, а крізь неї

проступило лице неймовірно розлюченої дитини. На мить Полу здалося, що інтенсивність жаху, який він відчував, може його вбити. Він гадав, що взяв над нею гору? Та невже? Чи зможе хтось грати Шехерезаду, якщо султан збожеволів?

Вона кинулася до нього через усю кімнату. Товсті ноги гупали по підлозі, коліна згиналися, лікті поршнями розривали затхле, застояне повітря. Волосся коливалося та підстрибувало навколо її обличчя, шпильки, що тримали зачіску, повипадали. Цього разу її хода не була беззвучною, це була хода Голіафа, який крокував Долиною кісток[57 - Голіаф – філістимлянський воїн-велетень зі Старого Завіту, який вийшов на поєдинок із Давидом у Долину Ела.]. Фотографія Триумфальної арки на стіні перелякано задзеленчала.

– Їїїї-хаааа! – скрикнула Енні й опустила правий кулак на випуклий соляний купол, що колись був лівим коліном Пола.

Він відкинув голову та завив. На шиї та лобі понапиналися вени. Вибухова хвиля болю вирвалася з коліна та огорнула Пола білим сліпучим світлом. Він опинився в центрі новонародженої зорі.

Енні відірвала друкарську машинку від дошки та грюкнула нею по столу, піднявши важкий металевий апарат, як Пол підняв би порожню картонну коробку.

– Тому сиди тут, – сказала вона, розтягнувши губи в зловісному вишкірі, – і думай про те, хто в цьому домі хазяїн, і про всю ту шкоду, яку я можу тобі заподіяти, якщо ти будеш погано поводитися чи спробуєш іще раз мене обдурити. Сиди тут і кричи, якщо схочеш, бо тебе все одно ніхто не почує. Ніхто сюди не їздить, бо всім відомо, що Енні Вілкс божевільна, всім відомо, що вона зробила, навіть якщо її визнали невинною.

Вона пішла назад до дверей, потім знову озирнулася, і він знову закричав, бо чекав, що вона знову кине на нього, як бик. Від цього посмішка Енні стала ще ширшою.

– Я тобі ще дещо скажу, – лагідно промовила вона. – Вони гадають, що мені все зійшло з рук, і вони праві. Подумай про це, Поле, поки я поїду до міста по твій кукурікнутий папір.

Енні пішла, хряснувши дверима так, що затрясся весь будинок. Потім почулося клацання замка.

Пол відкинувся на спинку крісла. Він увесь тремтів і намагався не тремтіти, бо від цього боліло ще дужче, але не міг собі зарадити. По щоках потекли сльози. Знову й знову він бачив, як Енні летить до нього через кімнату, як вона опускає кулак на рештки його коліна з такою силою, наче розлючений п'яниця б'є по дубовому шинквасу. Знову й знову він поринав у жахливу біло-синю хмару нової зорі на ім'я Біль.

– Господи, прошу тебе, – простогнав Пол, коли надворі зі стуком та гарчанням завівся

«черокі», – прошу тебе, Господи, забери мене звідси або вбий... забери мене звідси або вбий.

Ревіння двигуна все віддалялося, а Господь так нічого й не зробив. Пол лишився сам на сам зі сльозами та болем, який уже повністю прокинувся та навіжено викручував йому тіло.

30

Згодом до Пола прийшла думка, що зовнішній світ, із притаманною йому збоченістю, розглядатиме всі його подальші вчинки як прояви героїзму. І, може, Пол дозволить людям так вважати, але зрештою він просто робив те, що йому підказували останні крихти інстинкту самозбереження.

Полу здавалося, ніби здалеку лунає голос якогось надміру запального спортивного коментатора (Говарда Коселла чи Ворнера Вольфа, а може, того навіженого Джонні Моуста[58 - Howard Cosell – спортивний журналіст, отримав Спортивну премію «Еммі» за життєві досягнення; Warner Wolf – спортивний коментатор з Нью-Йорка, відомий фразою «Давайте подивимось повтор!»; Johnny Most – баскетбольний коментатор із характерним хрипким голосом.]), який описував перебіг подій так, ніби спроба Пола дістатися до запасу наркотиків раніше, ніж біль його вб'є, була якимось спортивним змаганням. Наче пробний випуск програми «Манді Найт Футбол»[59 - «Monday Night Football» («Футбол у понеділок ввечері») – щотижнева трансляція футбольних матчів наживо по кабельному каналу «ESPN».] для прикладу. І як назвати такий вид спорту? Забіг за дозняком?

«Не можу повірити, яку силу волі продемонстрував сьогодні наш Шелдон! – захоплено провадив коментатор у голові Пола. – Думаю, жоден глядач на стадіоні Енні Вілкс (чи, якщо на те пішло, телеглядач) не міг повірити, що в нього є хоч наймееенший шанс зрушити візок із місця після завданого удару, але, здається... так і є! Він рухається! Давайте подивимось повтор!»

По чолу стікав піт і щипав очі. Пол злизав з губ суміш солі та сліз. Тремтіння не припинялося. Боліло так, наче настав кінець світу. Він подумав: «Приходить мить, коли сама розмова про біль втрачає сенс. Ніхто не знає, що існує біль завбільшки з цілий світ. Ніхто. Це наче одержимість демонами».

Ним рухала єдина думка про пігулки, про те, що Енні ховає новріл десь у цьому будинку. Замкнені двері... ймовірність того, що ліків може не виявитися у ванній кімнаті на першому поверсі, як він був припускав, що вони заховані деінде... що вона повернеться та зловить його на гарячому... всі ці речі нічого не значили, вони були лише тінями поза болем. Пол розбиратиметься з кожною проблемою в міру надходження або помре. Третього не дано.

Рух призвів до того, що смуга болю під попереком та в ногах лише поглибилась, оперізуючи стегна, наче пасок, уतिकаний зсередини розпеченими шипами. Але візок таки рухався. Дуже повільно візок почав рухатися.

Пол спромігся подолати фути чотири, поки не зрозумів, що в нього не вийде нічого ліпшого, окрім як прокотити візок повз двері в інший кінець кімнати. Крісло треба було розвернути.

Він ухопив праве колесо, затремтів

(«думай про пігулки, думай, яке полегшення принесуть пігулки»)

і щосили на нього натиснув. Резина тихо скрипіла по дерев'яній підлозі, наче десь пищали миші. Пол продовжував тиснути на колесо, його колись сильні, а тепер миршаві м'язи тремтіли, як желе, губи оголили зціплені зуби, але крісло потроху почало обертатися.

Він ухопився за обидва колеса і рушив візок із місця. Цього разу він проїхав п'ять футів і знову зупинився, аби випростатися в кріслі. Щойно зробивши це, він знепритомнів.

Пол повернувся до реальності за п'ять хвилин і почув у своїй голові глухий настирливий голос коментатора: «Він намагається рухатися далі! Повіііірити не можу, скільки ж сили волі в нашого Шелдона!»

Свідомість Пола знала тільки біль, а очима керувала підсвідомість. Він щось помітив біля дверей та підкотив крісло. Він потягнувся вниз, але кінчики пальців зупинилися за три дюйми до підлоги, на якій лежала одна з двох чи трьох шпильок, що випали з волосся Енні, коли та кинулася на нього з кулаками. Він прикусив губу, не відчуваючи, як по обличчю та шиї стікає рясний піт і змочує піжамну сорочку.

«Не думаю, що він дотягнеться до тої шпильки, панове... Зусилля фантастиииичні, але, боюся, на цьому все й скінчиться».

А може, й ні.

Пол перехилився на правий бік візка, попервах намагаючись не зважати на біль у правій частині тіла (який роздувався й тиснув, наче повітряна кулька, і нагадував процедуру забивання зубів у щелепу), але потім здався та закричав. Як і попереджала Енні, його все одно ніхто не почув.

Тепер кінчики пальців перебували за дюйм від підлоги, гойдалися туди-сюди в повітрі над шпилькою, а відчуття в правому стегні були такі, наче воно от-от вибухне, розбризкуючи огидне біле желе з кісток.

«О Господи, прошу тебе, прошу, допоможи...»

Не зважаючи на біль, Пол нахилився ще нижче. Його пальці ковзнули по шпильці та лиш відсунули її на чверть дюйма вбік. Він сповз у кріслі, ще раз перехилився вправо й знову закричав від болю в нижній частині ніг. Він вирячив очі й роззявив рота. Язик стирчав між зубами, наче регулятор на віконних жалюзі. З кінчика цідилися дрібні краплі слини й падали на підлогу.

Він підхопив шпильку... спробував затиснути її між пальцями... мало не випустив... і, зрештою, вона опинилася в його долоні.

Пол спробував випростатись, що викликало новий наплив болю, і, коли йому це вдалося, він якийсь час міг лише сидіти та засапуватися, відхиливши голову, наскільки це дозволяла безкомпромісна спинка інвалідного візка. Шпилька лежала на дошці, яка спиралася на бильця крісла. Спочатку Пол думав, що його виверне, але нудота минула.

Згодом якась частина його свідомості почала надокучливо сваритися: «Що ти робиш? Чекаєш, поки біль зникне? Не зникне. Вона постійно цитує свою матір, але у твоєї мами теж було кілька висловів, чи не так?»

Так, було.

Сидячи у візочку, закинувши голову назад, з обличчям, блискучим від поту, та волоссям, прилиплим до чола, Пол виголосив один із материнських висловів, наче замовляння: «Може, десь існують ельфи, відьми, феї, чаклуни – але Бог тим помагає, хто допоможе сам собі».

«Так, годі чекати, Полі, єдиний ельф, який тут може з'явитися, – це непереможний важкоатлет Енні Вілкс».

Пол знову рушив із місця, візок повільно покотився до дверей. Енні їх замкнула, але Пол розраховував, що зможе відімкнути замок. Тоні Бонасаро, який перетворився на почорнілі пластівці попелу, був викрадачем авто. При підготовці до написання «Швидких автівок» Пол вивчав методи автомобільних крадіжок зі старим і крутим екс-копом на ім'я Том Твайфорд. Том показав йому, як заводити машину без ключа, як відмикати замок у дверцятах, користуючись тонкою гнучкою металевою відмикачкою, що її крадії авто називали «Худорлявий Джим», як закорочувати сигналізацію.

«Або, – як сказав Том одного весняного дня, коли вони зустрілися в Нью-Йорку два з половиною роки тому, – скажімо, ти взагалі не збираєшся красти машину. У тебе є машина, але трохи бракує пального. Є шланг, але авто, яке ти обрав для безоплатного донорства, має на кришці бензобака замок. Проблема? Ні, якщо ти хоч трохи тямиш у цій справі, бо більшість замків на баках і дитина відімкне. Усе, що тобі знадобиться, – це

шпилька».

Цілих п'ять нескінченних хвилин Пол рухав крісло туди й сюди, щоб воно стало саме там, де треба, з лівим колесом майже впритул до дверей.

Посередині тьмяної замкової пластинки розташувалася старомодна ключова шпарина, яка нагадувала Полові ілюстрації Джона Тенніела[60 - John Tenniel (1820–1914) – англійський ілюстратор і карикатурист, найбільше відомий малюнками до «Аліси в Країні чудес» та «Аліси в Задзеркаллі» Льюїса Керролла.] до «Аліси в Країні чудес». Видавши єдиний хрипкий стогін, він трохи сповз у кріслі та зазирнув у отвір. Пол побачив короткий коридор, що вів до кімнати, яка явно слугувала за вітальню: темно-червоний килим на підлозі, допотопний диван, оббитий подібною ж тканиною, та лампа з китицями на абажурі.

Ліворуч, на півдорозі до вітальні, виднілися прочинені двері. Серце Пола забилося швидше. Це, напевне, ванна кімната, що мала бути на першому поверсі, бо він часто чув, як десь там біжить вода (включаючи той випадок, коли Енні наповнювала відро, з якого він так радо пив брудну воду). Чи не з цього місця вона виходила кожного разу перед тим, як дати йому ліки?

Він вирішив, що так і було.

Пол схопив шпильку. Вона висковзнула з пальців та покотилася до краю дошки.

– Ні! – закричав він надтріснутим голосом і в останній момент накрив шпильку долонею. Він стиснув її в кулаку та знову знепритомнів.

Полу здавалося, що другим разом він довше пробув не при тямі, але перевірити ці здогадки не було можливості. Біль (окрім лютої агонії в лівому коліні) трохи відступив. Шпилька лежала на дошці, перекинутій через бильця крісла. Цього разу він добряче розім'яв пальці правої руки перед тим, як її узяти.

«Отже, – подумав Пол, розгинаючи шпильку та беручи її в праву руку. – Ти не будеш тремтіти. Зарубай собі на носі. ТИ НЕ БУДЕШ ТРЕМТІТИ».

Він усім тілом нахилився вперед і вставив шпильку в замкову шпарину, слухаючи, як спортивний коментатор у його голові

(«яка багата уява!»)

описував хід подій.

Піт без упину струменів по обличчю, наче в'язка олія. Пол слухав... більш того, він відчував.

«Важілець у дешевому замку працює як гойдалка, – сказав Том Твайфорд і заколихав рукою в повітрі. – Скажімо, тобі треба перекинути крісло-гойдалку. Немає нічого простішого, так? Просто хапай те крісло та перевертай... от і вся робота. Так само з цим замком. Підведи важілець, а потім швиденько, поки він не став на місце, відкривай кришку бака».

Пол двічі намацував важілець, але обидва рази шпилька зісковзувала, важіль ставав на місце, і йому не лишалося нічого, окрім як пробувати поворухнути його знову. Шпилька починала гнутися. Він зрозумів, що за дві-три спроби вона зламається.

– Господи, будь ласка, – промовив Пол і ще раз вставив шпильку в шпарину, – прошу, допоможи мені, зглянься над бідолахою.

(«Що ж, добродію, Шелдон змагався героїчно, проте це були його останні потуги на сьогодні. Трибуни затамували подих...»)

Він заплющив очі. Голос коментатора потроху затихав, і тепер Пол нетерпляче прислухався до слабкого шурхотання шпильки в замку. Ось! З'явився опір! Важілець! Він бачив, як ця деталь, схожа на вигнуту ніжку крісла-гойдалки, тисне на язичок запору, тримає його на місці, тримає на місці самого Пола.

Кінець ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию (http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=22571973&from=362673004) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.

notes

Примітки

1

Revere Beach – перший громадський пляж у США, відкритий у місті Ревер штату Массачусетс 1895 року. (Тут і надалі прим. пер.)

2

«Kool-Aid» – марка порошкових соків американської компанії «Kraft Foods», випускається з 1927 року.

3

«Johnson's Baby» – марка косметичних товарів для догляду за дитиною, випускається американською компанією «Johnson & Johnson» з 1893 року.

4

Фадж – різновид кондитерських виробів (на кшталт молочних цукерок-ірисок), популярний в англомовних країнах.

5

Sidewinder – вигадане Стівеном Кінгом містечко, також згадується в романі «Сяйво» як населений пункт, найближчий до славнозвісного готелю «Оверлук».

6

«Contac» – ліки проти застуди та грипу у формі желатинових капсул.

7

«Royal» – американська компанія з виробництва друкарських машинок, касових апаратів тощо, заснована 1904 року.

8

Ducky Daddles – каченя, персонаж старої казки «Henny Penny» про полохливе курчатко та кінець світу.

9

H. Rider Haggard (1856–1925) – англійський класик пригодницької літератури, один із засновників жанрів фентезі та «загублені світи». Дія романів в основному відбувається в Африці.

10

«She» (1886), «King Solomon's Mines» (1885) – ранні та найбільш популярні романи Г. Райдера Гагарда.

11

Ланолін – очищений тваринний віск, побічний продукт переробки вовни.

12

New Mexico – один із гірських штатів на південному заході США.

13

Sangre de Cristo – гірський хребет у південній частині Скелястих гір.

14

Camaro '74 – автомобіль другого покоління виробництва американської компанії «Chevrolet».

15

International Business Machines Corporation (IBM) – американська корпорація, світовий виробник апаратного та програмного забезпечення.

16

American Book Award – літературна нагорода США, яка видається з 1978 р. Щороку необмежена кількість письменників отримують премії, призначені такими самими письменниками, за окремі книги чи загальний творчий внесок.

17

«Dom Perignon» – марка шампанського найвищого класу від французького виробника «Moët & Chandon».

18

Bessie, Bossie – загальна назва для корів та коней в англomовних країнах; тут: Стара Бессі – назва автівки.

19

Las Vegas, Reno – найбільші міста штату Невада, відомі своїми казино.

20

City of Angels – інша назва міста Лос-Анджелес (буквальний переклад назви з іспанської: «los Angeles» – янголи).

21

PEN International – британська організація, яка опікується літературною творчістю та свободою слова. Назву становить акронім «PEN» – Poets, Essayists, Novelists (поети, есеїсти, романісти).

22

Eisenhower Tunnel – транспортний тунель на чотири смуги, що пролягає під Континентальним американським вододілом за 80 км від Денвера, штат Колорадо, побудований у 1973 р. та названий на честь 34-го президента США.

23

Bo Diddley – сценічне ім'я Елласа Ота Гейтса, американського блюзового співака та гітариста.

24

Кана – біблійне місто, в якому Христос зробив своє перше чудо, перетворивши воду на вино.

25

Keflex – протимікробний засіб, застосовується при інфекціях і запаленнях.

26

Hawkeye, Hot Lips – герої американського комедійного серіалу «M*A*S*H» («Польовий шпиталь», 1972–1983); «WKRP in Cincinnati» (1978–1982) – американський комедійний серіал про працівників вигаданої радіостанції.

27

Ginzu – марка американських ножів, які активно рекламувалися через телемагазини (у результаті було продано близько трьох мільйонів ножів із 1978 до 1984 року).

28

«Under the Volcano» (1947) – роман англійського письменника Малкольма Лоурі, увійшов у двадцятку кращих англійських романів XX століття за версією видавництва «Modern Library»; «Tess of the D'Urbervilles» (1891) – шедевр англійця Томаса Гарді, написаний у модерністському стилі «потoku свідомості», один із найвагоміших романів XIX століття; «The Sound and the Fury» (1929) – роман американського письменника Вільяма Фолкнера, увійшов у десятку кращих творів XX століття за версією «Modern Library».

29

East Harlem, Spanish Harlem, El Barrio – один із районів Верхнього Мангеттену в Нью-Йорку, де мешкають здебільшого латиноамериканці.

30

Joe Blow from Kokomo – будь-яка середньостатистична особа; схожі імена Джон Доу (жін. Джейн Доу) використовуються для позначення людей, особи яких не виходить встановити, – люди з втратою пам'яті чи неідентифіковані трупи.

31

Lynn – старе промислове містечко в штаті Массачусетс, розташовується за 16 км на північ від Бостона.

32

Sandman – досл. «піщана людина», міфічний персонаж Північної Європи, який навіює гарні сни, посипаючи повіки дітей чудодійним піском; sandwoman – досл. «піщана жінка».

33

«Kings Row» (1942) – кінострічка про негаразди в житті п'ятьох підлітків, які мешкають в містечку Кінгз Роу. Персонаж Рональда Рейгана (того самого президента США з 1981 до 1989 р.), Дрейф Макґ'ю, кричить: «А де ж решта мене?», коли отямлюється після насильницької ампутації обох ніг. Рейган також наводив цю цитату в автобіографії, зазначаючи, що «Кінгз Роу» був одним із найбільш вдалих фільмів у його кар'єрі актора.

34

Імхотеп (бл. 2650–2600 рр. до н. е.) – давньоєгипетський лікар, архітектор, радник фараона Джосера та жрець культу Ра. Відомий персонаж у літературі та кіно, головний антигерой у фільмі «Мумія» (1932), де його грає Борис Карлофф.

35

«Diamond Blue Tip» (досл. «діамантові сині голівки») – стара американська марка всюдизапальних сірників.

36

Ідеться про Горація Коклеса, легендарного римського героя, який у VI ст. разом із двома товаришами захищав міст через Тибр від навали етруської армії.

37

«Newsweek» – щотижневий американський журнал, другий за накладом і розповсюдженням у США після нью-йоркського журналу «Тайм».

38

Галілео Галілей (1564–1642) – італійський мислитель, фізик, астроном, який довів правильність геліоцентричної теорії (праця «Діалог», 1632), але офіційно зрікся своїх слів під тиском інквізиції 1633 року.

39

Baby Huey – мультиплікаційний персонаж 40-х років, велетенське наївне каченя, що ненавмисне, але постійно влаштовує своїм друзям неприємності через незграбність і часто вживає дивні, «дитячі» слова, як і Енні.

40

Пруська армія – назва збройних сил Пруського королівства з 1701 до 1919 р., чисельність якої інколи сягала 200 тисяч.

41

Ідеться про оповідання сера Артура Конана Дойла «Срібний» (1892), у якому собака не загавкав під час убивства хазяїна, тож Шерлок Голмс дійшов висновку, що тварина знала вбивцю.

42

Colorado Western Slope – частина штату Колорадо на захід від Континентального американського вододілу.

43

Midwest – один із чотирьох географічних регіонів США, в який входять 12 центральних і північно-східних штатів.

44

«People» («Люди») – найпопулярніший американський щотижневик про знаменитостей.

45

«Us» («Ми») – американський щотижневик про знаменитостей, моду та індустрію розваг.

46

«Walter Scott's Personality Parade» – колонка в журналі «Parade», де смакуються подробиці особистого життя зірок.

47

Gary Hart (1936) – американський політик-демократ, сенатор штату Колорадо, брав участь у президентських виборах 1984 р., коли переміг Рональд Рейган.

48

Латинський вираз, що дослівно означає «рідкісний птах», інколи перекладається як «біла ворона».

49

«USA Today» («США сьогодні») – одна з найпопулярніших щоденних газет у США, виходить з 1982 р.; «Entertainment Tonight» («Вечірні розваги») – телепередача про зірок і скандали навколо них, одна з найпопулярніших у США та по всьому світі, перший показ відбувся 1981 року.

50

Стріпи – комікси або коротенькі мальовані історії, які друкували в газетах з початку XX століття.

51

«Jelly-O» – марка популярних желейних десертів американської компанії «Kraft Foods».

52

Wally Cox (1924–1973) – американський комік, відомий роллю Каспара Мілктоста – «тихого, сором'язливого чоловіка, якого постійно б'ють»; Ray «Boom Boom» Mancini (нар. 1961) – колишній боксер, чемпіон світу в легкій вазі з 1982 до 1984 року.

53

Шехерезада – героїня казок «Тисяча й однієї ночі», дружина царя Шагріяра, який мав звичай убивати своїх наречених одразу після першої шлюбної ночі. Шехерезада взялася щоночі оповідати йому цікаві нескінченні історії, аби врятувати життя собі та майбутнім дружинам.

54

«Bambi» (1942) – мультиплікаційна драма режисера Девіда Хенда виробництва компанії Волта Діснея про оленятко на ім'я Бембі.

55

«Jeep Cherokee» – лінійка позашляховиків американського концерну «Крайслер».

56

Daniel Webster (1782–1852) – американський політик, сенатор штату Массачусетс; звісно, до горщика з ручками не має жодного стосунку. Скоріш за все, Пол називає ту посудину на честь Ноа Вебстера (1758–1843) – американського лексикографа та укладача «Американського словника англійської мови».

57

Голіаф – філістимлянський воїн-велетень зі Старого Завіту, який вийшов на поєдинок із Давидом у Долину Ела.

58

Howard Cosell – спортивний журналіст, отримав Спортивну премію «Еммі» за життєві досягнення; Warner Wolf – спортивний коментатор з Нью-Йорка, відомий фразою «Давайте подивимось повтор!»; Johnny Most – баскетбольний коментатор із характерним хрипким голосом.

59

«Monday Night Football» («Футбол у понеділок ввечері») – щотижнева трансляція футбольних матчів наживо по кабельному каналу «ESPN».

60

John Tenniel (1820–1914) – англійський ілюстратор і карикатурист, найбільше відомий малюнками до «Аліси в Країні чудес» та «Аліси в Задзеркаллі» Льюїса Керролла.

